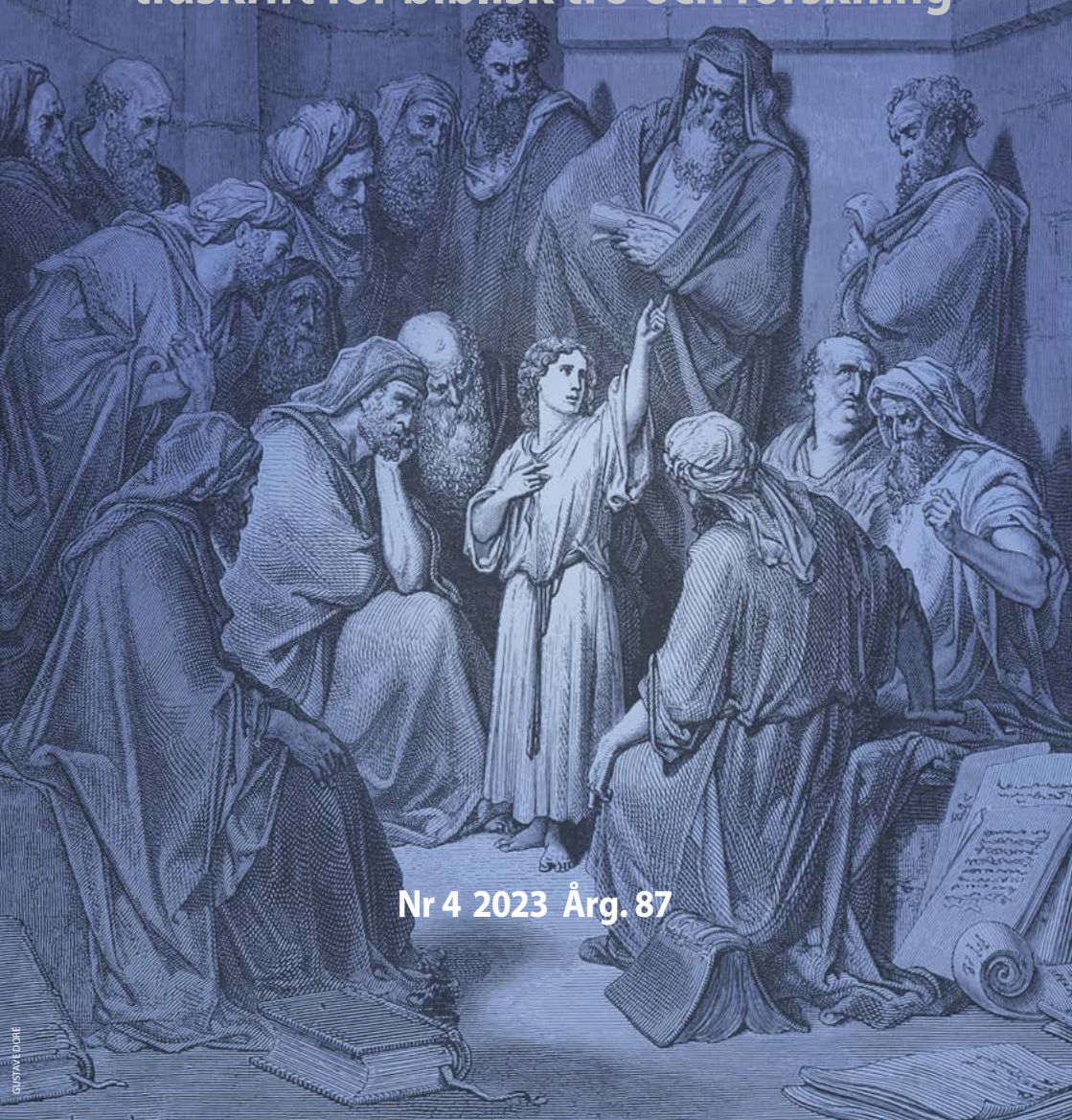

Biblicum

– tidskrift för biblisk tro och forskning

Nr 4 2023 Årg. 87

INNEHÅLL

Redaktionellt	145
Bibeltrohet i teori och praktik. Ola Österbacka	147
Skillnaden mellan Gamla och Nya testamentet. SE	157
Betyder uppmaningen ”du måste”, ”du skall” att du kan? S. Sjöqvist	167
Så många som sju gånger? (Matt 18:21). SE.....	171
Andligt och världsligt regemente. Lars Borgström	178
<i>Utblick över samtiden</i>	181
<i>Litteratur</i>	190
<i>Gåvoredovisning</i>	192

BIBLICUM – tidskrift för biblisk tro och forskning

Ansvarig utgivare: Ingvar Adriansson

Redaktör: Seth Erlandsson

Redaktion är Stiftelsens styrelse: Egil Edvardsen (ordf, Ålgård), Seth Erlandsson (vice ordf), Västerås, Ingvar Adriansson (verks.ledare, Värnamo), Thomas Erlandsson (kassaförvaltare, Svärtinge), Tor Jakob Welde (Nesttun) och Ola Österbacka (sekreterare), samt för layout mm Kjell Petter Bakken.

Tidskriften utkommer med fyra nummer per år.

Prenumerationspris: 250 svenska kr (stud. 150 kr)

Prenumeranter i Norge: 290 norska kr (stud. 200 NOK)

Prenumeranter i Danmark: 270 danska kr (stud. 190 DKK)

Prenumeranter i Finland och övriga Europa: 36 Euro (stud. 25 EUR)

Våra porto- och emballagekostnader för fyra nummer (som är inkluderat i pren. priset) är inom Sverige 60 kr och utanför Sverige 110 kr.

Prenumerationer och gåvor betalas enligt något av följande alternativ:

Inom Sverige:

Bankgiro 251-4701

Swish 123 626 9633

Handelsbanken, clearing: 6806, kontonummer: 305 320 718

Utanför Sverige används eurobetalning:

IBAN: SE34 6000 0000 0003 0532 0718, BIC/SWIFT: HANDSESS

Redaktionens adress:

Seth Erlandsson, Vitmårugatan 9 B, SE-722 26 Västerås

E-post: seth.erlandsson@biblicum.se

Tidskriftens expedition:

Biblicum, Hantverkaregatan 8 B, SE-341 36 Ljungby

Webbplats: www.biblicum.se; webbutik: forlag.biblicum.se

Beställningar även per e-post: biblicum@biblicum.se

Verksamhetsledare: Ingvar Adriansson, tfn +46 70 393 8127

Förlagssekreterare; Elaine Svensson; förlagsassistenter: Eivor och Kerstin Waljö

Personliga e-postadresser (även styrelsen): foramn.efternamn@biblicum.se

BIBLICUM

tidskrift för biblisk tro och forskning

4/2023

REDAKTIONELLT

Varmt välkomna till nr 4/2023 av Biblicum. Vi hoppas våra läsare ska få rikt utbyte av detta nummer. Det som fått särskilt stort utrymme är hur det kommer sig att Sverige blivit världens mest sekulariserade nation. Hur kunde det ske? Andligt och världsligt regemente får ju inte blandas ihop. Det världsliga regementet ska syssla med världsliga frågor och inte lägga sig i andliga frågor (se artikeln ”Andligt och världsligt regemente”).

När Sveriges regering fick en kyrkominister som ansåg att biblisk kristendom bara var ”from vidskepelse”, hade sammanblandningen av stat och kyrka gått så långt att regeringen verkade för att kyrkans präster utbildades enligt en obiblisk liberalteologi. På så vis kunde folkkyrkan göras till ett effektivt instrument för önskad avkristning och sekularisering, vilket var syftet. Läs mera om detta under ”Utblick”!

Förutom detta har den ateistiska världsbilden med dess evolutionsteori, som helt dominerar undervisningen i skolor och universitet, fått många att överge kristen tro. Bibeln betraktas som till stora delar otillförlitlig, full av legender och myter. Biblisk skapelsetro förkastas som förlegade trosföreställningar, oförenliga med naturvetenskapligt vetande. Men i själva verket strider inte biblisk skapelsetro mot verkligt vetande. Läs mera om detta under ”Utblick” och avdelningen ”Litteratur”!

När Bibeln kritiserar bygger kritiken i regel på okunnighet och missförstånd. Därför innehåller detta nummer flera artiklar som vill bidra till en korrekt förståelse av vad Bibeln verkligen lär. Många

missförstånd beror på att man inte rätt förstår innehållet i Gamla testamentet och skillnaden mellan gamla och nya förbundet. Profeternas språkbruk med jordiska bilder för Guds himmelska rike missförstås ofta. Att talet "sju" kan ha en förkunnande, andlig innebörd utöver den rent siffermässiga lyfts fram liksom den viktiga skillnaden mellan lagens krav och evangeliets gåva. Vi blandar lätt in lagens krav i evangeliet och därmed förlorar vi ur sikte Guds helt oförtjänta nåd, det enda som kan skingra vårt andliga mörker och upptända tro.

Nu närmar sig julen med det glada budskapet om Frälsarens födelse i "Betlehem Efráta som är så liten bland Juda tusenden." "Hans ursprung är före tiden, från evighetens dagar" (Mi 5:2). Utan Guds evige Son som blev människa för att vara vår ställföreträdare skulle vi inte ha någon ljus framtid. Utan vår syndfrie ställföreträdare måste vi själva besegra synden och göra oss syndfria, vilket är omöjligt för oss. Och vår syndaskuld skulle vi vara tvungna att själva betala, också det helt omöjligt. Vi vore evigt förlorade. Men, som en av tidskriftens artiklar lyfter fram: redan innan Guds Son föddes som människa i Betlehem uppenbarade han sig flera gånger i mänsklig gestalt som vår Frälsare.

Låt Bibelns centrum, undervisning om ställföreträdaren, vår Frälsare, göra årets jul till en verkligt GOD JUL. I en mycket mörk tid är han Ljuset, det sanna ljuset. Han är vår frid med Gud. Den friden vill vi tillönska alla våra läsare i en tid av mycken ofrid. *God Jul och Gott Nytt År!*

Om Gud vill och den här världen består ännu ett år, hoppas vi kunna ge ut vår tidskrift också nästa år. Så skynda er att prenumerera till oförändrade priser! Vi behöver sprida och hålla fast vid biblisk tro nu mer än någonsin, både i teorin och praktiken. Men läs först noggrant detta nummer och se om tidskriften är värd att prenumerera på.

Red.

Bibeltrohet i teori och praktik¹

Av Ola Österbacka

Upprinnelsen till det här ämnet är en artikel som jag skrev för Sändebudet med Ungdomsvännen nr 18/1974, och som citerades under Utblick över samtiden i Biblicum nr 7/1974. Jag ska därför inledningsvis gå tillbaka till den här tiden, som var händelserik hos oss i Finland, och också i Biblicum. Men jag startar alltså i Finland.

Herdabrev med attack mot Bibeln

År 1972 hade den nye biskopen i Borgå, John Vikström, gett ut sitt herdabrev. Jag citerar vad Wikipedia skriver:

I sitt herdabrev Tro i kris (1972) välkomnade han det faktum att ”pluralismen och relativismen bröt sönder ramen för enhetskulturens tro och skapade vår nuvarande situation.” Samtidigt gick han till angrepp mot den traditionella bibelsynen och hävdade att uppenbarelsen i Bibeln är koncentrerad till det som berör frälsningen och gudsförhållandet. Allt annat är att betrakta som uppenbarelsens form och utanför frälsningsfrågan (i vid bemärkelse) äger Bibeln ingen auktoritet. Han menade också att Jesus såsom människa delade sin samtids föreställningar.

Min artikel utgick från en deklARATION till Skriftens sanning, tillkommen i protest mot herdabrevet, och enhälligt antagen av Evangeliföreningens (SLEF) årsmöte 1973. Hur lyckades man med att följa Bibeln i praktiken, efter att man hade gjort en fin deklARATION? I dag frågar vi oss, hur det ligger till med bibeltrohet i praktiken i dagens kyrkor. Framför allt ska vi fråga vad Skriften lär om sig själv.

Försvar av Guds ofelbara ord

Det är inte bara John Vikström som underkänt Den heliga Skrifts ofelbarhet. I Sverige hade år 1970 utkommit en rapport från den statligt tillsatta bibelkommissionen, kallad *Bibelsyn och bibelbruk*. Biblicum sva-

1 Föredrag hållet vid Biblicumkursen i Alvesta den 30 sept 2023.

rade med boken *Det står skrivet. Biblicum svarar biskopsmötets bibelkommission* (förkortas i det följande DSS). Denna viktiga bok blev mycket uppmärksammasad och var ett mäktigt försvar för Bibelns sanning.

Den 29 november 1971 skulle David Hedegård ha fyllt 80 år, och en festskrift skulle överlämnas åt honom då. Men redan några veckor innan fick han fullborda sitt verk här på jorden och festskriften blev därmed en postum hyllning. Den fick namnet *Ditt ord är sanning* (hänvisas som DOS).

Jag ska i det följande koncentrera mig på två punkter där vi i dag särskilt behöver samla oss till försvar för Bibeln: Bibelns inspiration och Bibelns auktoritet.

A. Bibelns inspiration

En fråga som ofta lyfts fram av bibelkritiker är: ”I vilken mening är Bibeln Guds ord?” DSS förundrar sig med all rätt över att man blivit osäkra om den saken. Man citerar den senast officiellt antagna läroboken i kristendom, katekesen från 1878: ”Den heliga Skrift är Guds ord, som genom den helige Andes ingivelse är skrivet av profeter, evangelister och apostlar, oss till undervisning, bättring, tröst och evig salighet.”

Ordet ”ingivelse” är hämtat från 2 Tim 3:16, där SFB 2015 återger det grekiska ordet *theópneustos* med ”utandad”, medan KB1917 hade ”ingiven”.

Hela Skriften är utandad av Gud och nyttig till undervisning, tillrättvisning, upprättelse och fostran i rättfärdighet.

I DOS avhandlar prof Siegbert Becker frågan om Bibelns inspiration. Han citerar Martin Luther: ”Alla patriarkerna trodde på Gud, inte bara som på en skapare utan på Gud som talade till dem. De hade inte en stum Gud, eller en som endast var uppdyktad utan en som talade” (DOS s 2).

Gud använde mänskliga ord för att uppenbara sina tankar och sin vilja för Adam och Eva i lustgården och senare för Noa, Abraham och många andra. Moderna teologer menar att en sådan uppfattning av uppenbarelsen är naiv. De svänger om på det hela och menar att människorna såg Guds mäktiga gärningar och sedan mediterade över dem och därmed resonerade sig fram till Guds vilja. De såg Guds tal som ett mytologiskt sätt att beskriva den process genom vilken människor upptäckte vad Gud ville att de skulle veta.

Mose lärde sitt folk att pröva profetiorna utifrån vad som skedde.

Om en profetia slog in kunde man tro att det var Gud som hade talat. För han kunde uppenbara vad som ska ske i framtiden. Det är ju något som är helt centralt för vår tro. Apostlarna visar med många exempel att profeterna i GT hade förutsett och förutsagt att Jesus hade uppstått ur graven. Likaså hade profeterna sagt att Gud skulle låta folket återvända från fångenskapen i Babel och att Messias skulle komma med den sanna friheten från syndens värde.

Hur ser liberalteologerna på den frågan? I dag är Bibel 2000 den enda svenska bibelöversättningen som är godkänd för det svenska stiftet i den lutherska folkskyrkan i Finland. Jag antar att det samma gäller för Svenska kyrkan. Den lär genom sina märkliga översättningar och sin notapparat att profeterna ingalunda hade någon aning om vad som skulle hända i framtiden, utan att de talade om vad de kunde känna till från sin samtid. Man förnekar alltså att Gud kunnat tala till människor och låta dem se in i framtiden. Man förnekar alltså Bibelns inspiration.

Petrus undervisar (2 Pet 1:20):

*Framför allt ska ni veta att ingen profetia i Skriften har kommit till genom egen tolkning. Ingen profetia har burits fram genom någon människas vilja, utan ledda av den helige Ande har människor **talat vad de fått från Gud.***

Och i 1 Pet 1:10–12 beskriver han processen, där profeterna först får ett ord från Gud, och sedan mediterar över det och försöker förstå vad det betyder:

*Det var denna frälsning som profeterna sökte och forskade efter, de som profeterade om den nåd som ni skulle få. De försökte förstå vem eller vilken tid **Kristi Ande** i dem syftade på när han **förutsade** Kristi lidanden och den härlighet som skulle följa. Och det **uppenbarades för dem** att det inte var sig själva utan er som de tjänade med sitt budskap. Det budskapet har nu förkunnats för er genom dem som i **den helige Ande**, sänd från himlen, **gav er evangeliet** – ett budskap som änglar längtar att få blicka in i.*

Med olika ord förklaras här inspirationen: ”Kristi Ande förutsade”, ”det uppenbarades för dem”, ”den helige Ande, sänd från himlen, gav er evangeliet”.

Jesus beskriver också inspirationen i sin förbön (Joh 17:7f):

*Nu har de förstått att allt som du gett mig kommer från dig, för jag har **gett dem de ord** som du gav till mig.*

Paulus hävdar att han i sin förkunnelse talar det som Gud hade uppenbarat (1 Kor 2:7f):

Vi förkunnar Guds hemliga och fördolda vishet, som Gud från evighet har bestämt ska bli till härlighet för oss. Den visheten har ingen av den här världens härskare känt.

Och lite senare (v 12f):

*Men vi har inte fått världens ande utan Anden som är från Gud, för att vi ska veta vad vi fått av Gud. Det förkunnar vi också, inte med ord som mänsklig visdom lär oss utan med **ord som Anden lär oss**, när vi förklarar andliga ting med andliga ord.*

Det här ordet har vi fått för att vi ska lära oss dem, begrunda dem och så lära oss hur vi blir frälsta. Paulus tackar Gud i brevet till tessalonikerna (1 Tess 2:13)

*för att ni **tog emot Guds ord** som vi predikade och tog det till er, inte som människors ord utan så som det verkligen är: Guds ord som är verkligt i er som tror.*

Apostelns ord var Guds ord. Den fullmakten hade Jesus gett honom. Men det var Guds ord inte bara när han talade, det som brukar kallas det levande Ordet, utan också när det lästes i skrift (2 Tess 2:15):

*Stå därför fasta och håll er till den undervisning ni har fått, **munligt eller genom brev**.*

Att vi ser så mycket avfall från kyrkorna i vår tid beror på att Guds ord vanligen inte mera förkunnas som Guds ofelbara ord, så att det kan föda tro och frälsa människor från detta förvända släkte. Den mänskliga visheten, som i Guds ögon är dårskap, blir en ny Gud. Därmed fråntar man Gud hans ställning att vara historiens Gud som ska äras som Skapare, Frälsare och Kyrkans grund.

Så till den andra huvudpunkten:

B. Bibelns auktoritet

John Vikström ställer i sitt herdabrev frågan: ”I vilka frågor äger Bibeln auktoritet?” (s 89).

Ett sammanfattande svar är att Bibeln har auktoritet framför allt i frälsningsfrågan. Han styckar upp Bibelns undervisning i centrum och periferi. Han menar sig här ha stöd av Martin Luther. Frälsningen hör till centrum, medan historiska frågor och sådant som hör till vetenska-

pens område är periferi. Vikström skriver att Calvin och övriga gestalter inom den reformerta traditionen såg annorlunda på saken än Luther. Calvin betonade att alla ord i Skriften är omedelbart förpliktande, medan Luther såg enskilda texter i relation till frälsningsbudskapet. Det här skulle enligt Vikström ge rätt att godkänna fel i Bibeln.

Vikström anser att en diskussion om motsägelser och historiska felaktigheter är ofruktbar och meningslös (s 100f). Han gör en jämförelse med Kristi två naturer: Jesu gudomliga auktoritet var inte beroende av att hans mantel var felfri. Fanns det några hål i manteln var hans auktoritet inte mindre för det! Det hörde till hans mänskliga natur, och där drar Vikström en parallell till Bibeln: även om det finns ”defekter” i det yttre så finns ändå den gudomliga auktoriteten bakom.

Men man kan inte jämföra hål i Jesu mantel med ofullkomligheter i den bibliska uppenbarelsen. Snarare måste man jämföra det med skrynklor och revor i det papper Bibeln är tryckt på. Jesus var ju till sin mänskliga natur helt syndfri. Det hör till hans förnedring att ha klätt av sig den gudomliga fullkomligheten i yttre ting och säkert också ha hål i sina kläder. Men han klädde inte på sig synd. Som Jesus levde utan synd är hans ord till oss i Bibeln också utan fel och brister.

Bibelns ord nedtecknades av profeter och apostlar med den tidens pennor på den tidens papyrus, precis som världsliga dokument. Till den delen är den en mänsklig produkt. Men samtidigt är den alltigenom av gudomlig natur. Det är ett under som kan jämföras med Kristi två naturer. Kristus föddes utan synd genom den helige Andes avlelse. Han föddes som sann människa på samma sätt som andra människor, av kvinna. Men han förblev det som han varit av evighet, sann Gud. Athanasianum förbjuder oss att separera Kristi mäsklighet och gudomlighet, att skilja ut det mänskliga från det gudomliga. Inte heller kan vi separera det gudomliga och det mänskliga i Bibeln så att vi skulle kunna destillera fram en helt gudomlig bok, och så att vi har fördragsamhet med felen i den mänskliga. Bibeln är samtidigt Guds heliga ord till oss och skrivet av människor. Jesus var som människa avlad av den helige Ande, utan medfödd arvsynd. Bibeln har till det yttre tillkommit genom att den helige Ande gav orden åt människor, Guds fullkomliga ord.

Det är också som med nattvarden, att föreningen mellan det gudomliga och mänskliga, det som syns och som vi kan ta på, är ofattbar för vårt förnuft, för att det ska bero på tro. Det är ett Guds under.

En annan nytolkning som man försöker få att passa in i Bibelns tan-

kevärld är att dela in Bibelns lära i två korgar: kärlekens korg och trons korg. Trons korg innehåller lärofrågor och är oföränderliga, medan kärlekens korg som behandlar etiska frågor är tidsbundna och kan ändras. Herrens bud om att en kvinna inte ska ha auktoritet över mannen, och därmed inte vara pastor, sätter man i kärlekens korg och därmed har man klarat av frågan varför man har ändrat läran. John Vikström använde den här tolkningen när han som ärkebiskop drev fram beslutet om att öppna pastorsämbetet för kvinnor. Likaså placeras frågor om sexualliv och äktenskap i kärlekens korg och är därför föränderliga. Men den här uppdelningen finns inte i Bibeln. Den är skapad för att rättfärdiga ett avsteg från Bibeln.

Vi ska inte försöka avgöra vad som har auktoritet och vad som inte är normerande. Det som Gud har talat, har sin auktoritet från Honom. Jesus inskärper flera gånger i sitt avskedstal vad som kännetecknar en kristen (t ex Joh 14:15):

Om ni älskar mig håller ni fast vid mina bud.

Vilka är då Jesu bud? Ska vi som kristna hålla oss till Gamla testamentets alla bestämmelser om högtider, ren och oren mat, och rentav om bestämmelser om hur slaverna ska behandlas? Gäller GT:s fördömande av homosexuellt leverne?

Man kan skilja mellan tre olika slags lagar i GT.

1. *Samhällslagar*: om domarväsendet, som Mose införde, om lagar om spetälska och om slavar m m.
2. *Ceremoniallagar*: om ren och oren mat, om högtider och sabbat, om tvagningar och offer.
3. *Morallagar*, som främst sammanfattas i de tio budorden. Det är lagar som Jesus hänvisar till, t ex när han besvarade den rike unge mannens fråga, Matt 19:16ff, och som Paulus citerar i Rom 13:9. Han sammanfattar där med orden "Alltså är kärleken lagens uppfyllelse."

Jesus säger i bergspredikan (Matt 5:17f):

*Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att **uppfylla**. Jag säger er sanningen: Innan himmel och jord förgår ska inte en bokstav, inte en prick i lagen förgå, inte förrän allt har skett.*

Jesus kom för att uppfylla lagen och profeterna. Det är ett uttryck som beskriver GT som helhet. Orden "förrän allt har skett" hänvisar till hans

slutliga gärning för oss: hans död på korset, då han ropade ut att det är fullbordat, och hans uppståndelse som hans lärjungar predikade som vittnesbörd om att allt vad Skriften hade sagt nu var fullbordat.

Samhällslagarna gjorde sin uppgift så länge Israel var en teokrati och styrdes av Gud genom hans ord. De har ingen uppgift för andra folk än för Israel. Samhällslagarna har alltså ingen auktoritet för oss kristna, eftersom de hör till det gamla förbundet.

Ceremoniallagarna är uppfyllda av Jesus. De var en skugga av Kristus. Genom honom kom verkligheten själv. Paulus ger ett klart besked hur vi ska se på de gammaltestamentliga ceremoniallagarna i Kol 2:16, inklusive sabbatsbudet:

Låt därför ingen döma er för vad ni äter och dricker eller när det gäller högtid eller nymånad eller sabbat. Allt detta är en skugga av det som skulle komma, men själva verkligheten är Kristus.

Hebreerbrevet undervisar om att offerceremonierna inte mera gäller sedan Jesus burit fram sig själv som det slutliga och fullkomliga offret. Det är viktigt att låta NT kasta ljus över GT.

Morallagarna är av annat slag. Det är de lagar som uttrycker en universell ordning. Jesus upprepar ju buden som svar åt den lagkloke. Och när Paulus skriver att kärleken är lagens uppfyllelse har han många förmaningar som uttrycker just det här: hur Kristi kärlek driver oss att fråga efter vår nästas bästa, och hur Guds bud där är en viktig vägledning för oss.

Paulus ger en förpliktande funktion åt buden. Vi läser i 1 Tim 1:8–11 om det som vi kallar lagens första bruk:

Men vi vet att lagen är god, om man använder den rätt och inser att den inte är till för rättfärdiga utan för laglösa och rebeller, gudlösa och syndare, oheliga och oandliga. Lagen är till för dem som misshandlar sin far och mor, för mördare, för dem som lever i otukt och homosexualitet, för slavhandlare, lögnare, menedare och allt annat som går emot den sunda läran, enligt evangeliet om den salige Gudens härlighet som har anförtrotts mig.

Bibeln har samma budskap som den naturliga morallagen. Den avvisar t ex homosexuellt leverne och tar avstånd från otukt utanför äktenskapets ramar. Denna norm har i vår tid brutits sönder av en ideologi, som går emot den sunda läran och bryter ner Guds ords auktoritet.

Vår tids avgudar

Vår tid har fått nya gudar som man inte får säga emot. De utgår från att människan vägrar se Skaparen och hans verk i skapelsen, Rom 1:20f:

Ända från världens skapelse syns och uppfattas hans osynliga egenskaper, hans eviga makt och gudomliga natur, genom de verk han har skapat. Därför är de utan ursäkt. Trots att de kände till Gud prisade de honom inte som Gud eller tackade honom, utan de förblindades av sina falska föreställningar så att mörkret sänkte sig över deras oförståndiga hjärtan.

Mörkret har sänkt sig över människans förmenta vishet, så att man inte längre ser det självklara: att Gud har skapat allt. På grund av denna nya gud, *evolutionsläran*, tas grunden bort: människan är inte längre en unik skapelse, utan ett djur. Kampen för tillvaron, där den bäst rustade överlever, förutsätter att döden är en del av tillvaron från första början. Adam och Eva var inte historiska personer, och därmed är syndafallet en myt som kommit till genom att människor har behövt en förklaring till hur sjukdom och död finns till. Därmed faller Paulus hela argument för att Jesus, den andre Adam, genom sin gärning frälste människosläktet från den fördömsedom som den förste Adam åstadkom genom syndafallet. Evolutionsläran har alltså blivit ett effektivt sätt att ta ifrån den kristna tron dess verkliga innehåll.

En annan gud är *Pride*, som arbetar med normkritik mot den traditionella familje- och äktenskapssynen och som bygger på sin tvillinggud: fullkomlig *jämlikhet*. Den är en direkt följd av att människorna övergett Skaparen som objekt för lovprisning och i stället börjat tillbede det skapade. Deras falska föreställningar har förblindat dem så att mörkret sänkt sig över deras oförståndiga hjärtan (Rom 1:21). Det är därför som Gud utlämnat dem åt deras hjärtans begär i orenhet (v 24) och förnedrande lidelser (v 26). Man prisar stoltheten att tänka själv och förverkliga sig själv och sina begär.

Nu har förblindelsen trängt igenom stora delar av de kristna kyrkorna. HBTQ-frågorna hotar att splittra den ena kyrkan efter den andra. Man försöker krampaktigt hålla fast vid att man bygger på Bibeln och försöker visa hur Bibeln egentligen inte har något emot könsneutrala äktenskap och homosexuellt samliv. På samma sätt är det med jämlikhetsideologin, som så tydligt har raserat den bibliska skapelseordningen. Man söker efter sätt att bortförklara de klara bibelorden så att de ska passa in i de nya ideologierna. Ingen som vill räkna med framgång i

samhället ska kunna undgå att falla på knä och tillbe de nya gudarna, och i många kyrkor gäller samma regler för dem som vill framstå som ledare. Och visst går det ihop med att man påstår att det är bibliskt!

En falsk bibeltrohet

Kan man då alls mera tala om bibeltrohet i sådana kyrkor? Man borde ju inte kunna göra det, men det hävdar man. För man har ju sagt att man bygger på Bibeln!

Den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland har fortfarande en portalparagraf som man inte vågat ta bort, där man bekänner sig grunda sin tro på Bibeln och de lutherska bekännelseskriterierna. På samma sätt säger Svenska kyrkans kyrkoordning att dess tro, bekännelse och lära är grundad i Guds heliga Ord och en rad bekännensedokument.

Det här låter ju verkligen bibeltroget, men det är ju en ren lögn! Kyrkans lära prövas ytterst utifrån de nya gudarnas måttstock, inte av Bibeln själv.

Det farliga med den här lögnen är att många som vill vara bibeltrogna inom folkkyrkan, som de organisationer som är grundade i de gamla väckelserörelserna, hänvisar till den här paragrafen och säger att kyrkan ännu har sin rätta grund och att man därför ska stå kvar. Men det är en förvillelse. Man ser inte att den verkliga orsaken till att man vill försvara medlemskap i en sådan kyrka är verksamhetsmöjligheter och ekonomi. Därför är man inte bibeltrogna när det gäller Bibelns förmaningar att dra sig undan den falska läran och sådan gemenskap där falsk lära tolereras och försvaras. Sânt leder till separatism, säger man, och det är något vi måste undvika. Man är bibeltrogen i teorin men inte när det blir svårt i praktiken.

Paulus skriver att människor i de yttersta dagarna ska ha ett sken av gudsfruktan men förnekar dess kraft (2 Tim 3:5). Håll dig borta från dem, säger han vidare. Det är ett farligt bedrägeri. Gentemot det här måste vi vädja med Paulus:

Jag uppmanar dig allvarligt inför Gud och Kristus Jesus som ska döma levande och döda, inför hans uppenbarelse och hans rike: predika ordet, träd fram i tid och otid, tillrättavisa, varna och förmana med allt tålamod och all undervisning. Det ska komma en tid då människor inte längre står ut med den sunda läran utan samlar åt sig mängder av lärare efter sina egna begär, så som det kliar i deras öron att få höra. De vägrar att lyssna till sanningen och vänder sig till myter.

Denna tjänst, som Biblicum vill vara med i, blir allt viktigare, även om den sker i motstånd. Vi ska också komma ihåg att Jesus sa att Ordet väcker motstånd. Men förnekelse och bibelkritik ska inte segra. De har ingen kraft.

Därför säger vi med Luther: ”Guds ord de måste låta stå.” Gud hjälpe oss att aldrig vika från hans ord.

Julerbjudande:

Ny reviderad upplaga av Johnny Bergmans viktiga bok:

Varför tror inte alla på DARWIN?

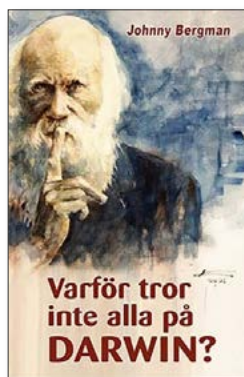
Den här boken ger ett ovanligt perspektiv på Darwins evolutionslära och presenterar fakta och förhållanden, som sällan får chansen att komma till tals i massmedia.

Medvetet eller omedvetet talas det inget om de svagheter och brister som visat sig finnas i teorin om en evolution. Författaren tar här chansen att sticka hål på den vanliga uppfattningen att livets uppkomst och påstådda evolution är bevisad utom allt rimligt tvivel.

Han ställer frågan: Varför tror inte alla vetenskapsmän i så fall på evolutionsläran? Flera exempel ges på obekväma sanningar som aldrig nämns om i TV, radio och skolans läroböcker. Den officiella versionen vi får oss till del har många gånger visat sig vara ensidig propaganda med braskande rubriker, som saknar täckning i verkligheten.

Inför julen (och fram till nyår) får du boken för endast 70 kr (Normalpris 95 kr). Notera också våra andra kampanjpriser!

Beställ från: <https://biblicum.nu>.

Skillnaden mellan Gamla och Nya testamentet¹

Innan jag går in på skillnaden mellan Sinaiförbundet och det nya förbundet bör först understrykas vad som är lika:

- **Både GT och NT är helig skrift**, Guds särskilda uppenbarelse.
- **Både i GT och NT framträder Guds evige Son**, ett med HERREN, den treenige och ende sanne Guden. Ingen syndare kan se Fadern i sin helighet, för han är ”en förtärande eld” (5 Mos 4:24; Heb 12:29). Endast genom Sonen har syndare tillträde till Gud den helige. *Jag är Vägen... Ingen kommer till Fadern utom genom mig* (Joh 14:6). Sonen uppenbarar sig som en mänsklig gestalt, ”blev kött” (Joh 1:14) som en sann, syndfri människa genom jungfru Maria. Han framträder i GT som *Faderns särskilde Utsände*, på hebreiska *Mal’ak JHWH*. Dessa ord översätts oftast med ”HERRENS Ängel”. Han visar sig för Abraham, då tillsammans med två änglar som sedan går vidare till Sodom medan Herren stannar kvar hos Abraham och samtalar med honom (se 1 Mos 18:1–2, 13f, 16–18, 22; 19:1). Han visar sig för Mose (2 Mos 3) och går framför Israels barn vid uttåget ur Egypten. Han uppenbarar sig för många fler, bl a för Gideon (Dom 6:11ff) och för Simsons föräldrar (Dom 13:3ff). När Jesu gudom ifrågasätts, att han är ett med Fadern, hänvisar han till GT:s ord om HERRENS särskilde Utsände: *Jag har inte kommit av mig själv, utan det finns en som är sann och som har sänt mig* (Joh 7:28). Med andra ord: *Jag är Faderns Utsände*. ”Jag är från honom och han har sänt mig. Då ville de gripa honom” (Joh 7:29f). ”Hade ni trott Mose skulle ni tro på mig, för *det var om mig han skrev*” (Joh 5:46).

1 Detta ämne har jag tagit upp olika utförligt vid flera tillfällen, bl a vid en Biblicumdag i Åbo den 12 okt 2019. Temat för den dagen var ”Att förstå Bibeln”. Eftersom ämnet är viktigt för en rätt förståelse av Bibeln tar jag upp det igen i detta nummer.

- **Guds förbund med Abraham är samma nådesförbund som det nya förbundet.** När förbundet ingås med Abraham enligt 1 Mos 15 framgår det tydligt att det är fråga om *ett ensidigt nådesförbund*. Den utlovade välsignelsen (frälsningen) erbjuds som *en fri gåva utan villkor*. Under bilden av ”en rykande ugn med en brinnande fackla” gick HERREN ensam fram mellan köttstyckena när förbundet ingicks (15:17). Därmed visar han att *han åtog sig att uppfylla både förbundets frälsningslöfte och motpartens lydnadslöfte*. Jeremia 34:18–19 berättar hur ett förbund kunde ingås för att åskådliggöra båda parter förpliktelse. Då gick båda parter, också den mottagande parten, ”mellan styckena av kalven”. Båda parter måste uppfylla sina löften.

Vad är då olika?

- Gamla förbundet, dvs Sinaiförbundet är *tvåsidigt*, ett villkorat erbjudande. Om den mottagande parten sviker sitt lydnadslöfte (se löftet i 2 Mos 24:7), bryts förbundet och välsignelsen ersätts av förbannelse (se 3 Mos 26 och 5 Mos 28). Jeremia profeterar att dagar ska komma då HERREN ”sluter *ett nytt förbund* med Israels hus och med Juda hus, *inte som förbundet jag slöt med deras fäder* den dag då jag tog deras hand och förde dem ut ur Egyptens land – *förbundet med mig som de bröt* fastän jag var deras rätte herre” (Jer 31:31–32).
- Gamla testamentet är förebådande, Nya testamentet uppfyllelsen.
- Gamla förbundets tid är ”den första tiden” (på hebr. *’eth hari-shón*), nya förbundet som varar mellan Kristi första och andra ankomst ”den sista tiden” (på hebr. *’eth ha’ach’rón*), Jes 9:1.
- Gamla förbundet innebär *bundenhet*, nya förbundet *frihet*. Förbundet från berget Sinai ”föder sina barn till slaveri”, ”det himmelska Jerusalem är fritt och är vår moder” (har fött oss) (Gal 4:24–26). ”Kristus har gjort oss fria... *låt er inte tvingas in under slavoket igen*” (Gal 5:1). ”Låt därför ingen döma er för vad ni äter och dricker eller när det gäller högtid eller nymånad eller sabbat” (Kol 2:16).
- Nya testamentet understryker att det är viktigt att skilja mellan Abrahams barn *efter köttet* och Abrahams barn *efter löftet*. ”Alla Abrahams avkomlingar är inte hans barn”, ”alla som härstammar

från Israel är inte Israel”, ”det är inte de köttsliga barnen som är Guds barn utan löftets barn” (Rom 9:6–8). ”Så säger Gud genom Hosea: *De som inte var mitt folk ska jag kalla mitt folk*” (Rom 9:25, Hos 2:23).

Teokratin i GT

I det tvåsidiga teokratiska förbund som slöts vid Sinai berg ca 1446 f Kr behövde Israel mer än den naturliga lagen, morallagen. Som Guds utvalda tjänare behövde folket förutom morallagen en rad *ceremoniallagar* för att rätt dyrka sin himmelske Kung i det utlovade landet och leva med den Helige och ende sanne Guden i sin mitt. Som gudsstat behövde de också *en civil lagstiftning* som reglerade hur nationen skulle styras. Gud lovade att vara deras kung och ge dem rika välsignelser *om de lyssnade på honom och handlade efter alla hans bud* (se 3 Mos 26; 5 Mos 28). Och allt folket lovade å sin sida ”med en mun”: ”Allt som HERREN har sagt vill vi göra” (2 Mos 24:3): *Mose tog då förbundsboken och läste upp den för folket, och de sa: Allt som HERREN har sagt vill vi göra och lyda* (v 7).

När Guds folk sammanfaller med en yttre nation i en avgudadyrkande och mot Gud upprorisk värld och troget ska tjäna den ende sanne Guden, måste all orenhet och upproriskhet mot Gud utrensas ur denna nation. ”Ogräs och vete” kan i en teokratisk nation inte växa tillsammans fram till ”skördetiden” vid ”tidens slut”, dvs domedagen (Matt 13:30, 39), så som fallet är i det nya förbundet. Enligt det teokratiska förbund som slöts vid Sinai skulle uppenbar upproriskhet mot Gud bortskaffas så snart den blev uppenbar. Sålunda utrensades genom dödsstraff bl a missbruk av sexualitetens gåva (se 3 Mos 20:10ff), likaså brott mot sabbatens vila (se 4 Mos 15:32–36) och hädelse mot den Helige och hans heliga ord (se 3 Mos 24:13–16).

När Gamla testamentets löften om Messias (på grekiska *Christós*) och frälsningen genom honom får sin uppfyllelse, då instiftar Gud ”*ett nytt förbund med Israels hus och med Juda hus*”, redan utlovat av HERREN via profeten Jeremia på 600-talet f Kr (Jer 31:31ff). När Gud genom Jeremia ”talar om ett nytt förbund, har han därmed *förklarat det förra föråldrat*. Och det som blir gammalt och föråldrat är på väg att försvinna”, skriver Hebreerbrevets författare (Heb 8:11).

Guds rike är ett andligt rike. Det sammanfaller inte med ett världsligt rike, någon viss yttre nation eller etnicitet. ”Mitt rike är inte av den här världen”, betonar Jesus (Joh 18:36). De troende är Guds sanna folk

”av alla folk och stammar och länder och språk”. De troende är *i världen men inte av världen*. ”Hela världen är i den ondes våld” (1 Joh 5:19). ”Jag ber inte att du ska ta dem ut ur världen, utan att du ska bevara dem från det onda”, ber Jesus i sin översteprästerliga förbön (Joh 17:15), och fortsätter: ”De är inte av världen, liksom inte heller jag är av världen” (v 16).

Angående ”liknelsen om ogräset i åkern” betonar Jesus att *”åkern är världen”* (Matt 13:38). Därför säger han: ”Låt båda (ogräs och vete) växa tillsammans fram till skörden” (v 30). Den kristna församlingen däremot är ”inte av världen”. Därför hör inte ”ogräs” som sexuell omoral, girighet och avgudadyrkan hemma inom församlingen. Jesu lärjungar ska vara ett salt och ett ljus i den mot Gud upproriska världen (Matt 5:13–16), ”stå enade i samma sinne och samma mening” (1 Kor 1:10) och *med en mun* förkunna Guds väldiga gärningar (Rom 15:6; 1 Pet 2:9). Den läropluralism som i dag känner tecknar så många kristna kyrkor är enligt Bibeln en styggelse.

Skuggbilder (förebud) i GT, själva verkligheten (uppfyllelsen) i NT

Israel fick uppdraget att vara *HERRENS tjänare*.² När den utlovade Messias kommer som HERRENS sanne tjänare jämförs han ofta med Israel. Om Israels barn heter det i Hosea 11:1f: ”Ut ur Egypten kallade jag min son. *Men ju mer man kallar dem, desto mer drar de sig undan*. De offerar åt baalerna och tänder rökelse åt avgudabilderna.” Om den sanne tjänaren Jesus som tvingades fly till Egypten undan Herodes den store heter det: ”Ut ur Egypten kallade jag min son” (Matt 2:15). Jesus drog sig aldrig undan sitt uppdrag. Israel svek sitt uppdrag, hos Jesus fanns inget svek. Israel vandrade 40 år i öknen och gjorde gång på gång uppror mot Gud. Jesus fördes ut i öknen i 40 dagar, frestades av djävulen men var trogen sin Fader i allt.

Den gammaltestamentliga offertjänsten vittnade om att synden måste sonas. Den pekade fram emot det sanna försoningsoffret en gång för alla. Genom tabernaklet och templet var Gud mitt ibland sitt folk. ”Jag ska bo mitt ibland Israels barn och vara deras Gud” (2 Mos 29:45). Om den troende säger Jesus: ”Min Far ska älska honom, och vi ska komma till honom och *ta vår boning hos honom*” (Joh 14:23). Jesus är det sanna

2 För ett utförligare studium av Israels tjänaruppdrag under gamla förbundets tid, se min skrift *Israel som Guds tjänare* (Biblicums småskrifter nr 16, 2012).

templet: ”Riv ner det här templet, så ska jag resa upp det på tre dagar... Templet han talade om var hans kropp” (Joh 2:19, 21). *De troende är levande stenar i detta tempel* (1 Pet 2:5). ”Vi är den levande Gudens tempel, för Gud har sagt: ’Jag ska bo hos dem och vandra bland dem och vara deras Gud, och de ska vara mitt folk’” (2 Kor 6:16).

”Lagen (Toráh) ger en skuggbild av det goda som kommer, men inte tingen i deras verkliga gestalt” (Heb 10:1). ”Nu har det uppenbarats en rättfärdighet från Gud utan lag, *en som lagen och profeterna vittnar om*, en rättfärdighet från Gud genom tro på Jesus Kristus för alla som tror. Här finns ingen skillnad. Alla har syndat och saknar härligheten från Gud, och de förklaras rättfärdiga som en gåva, av hans nåd, därför att de är friköpta av Kristus Jesus” (Rom 3:21–24). ”Den som utan gärningar tror på honom som förklarar den ogudaktige rättfärdig, han får sin tro tillräknad som rättfärdighet” (Rom 4:5). ”Kristus är lagens fullbordan, till rättfärdighet för var och en som tror” (Rom 10:4).

Hur Gud uppenbarar sig i GT och NT

Ingen syndare kan se Fadern i hans helighet och överleva. Paulus skriver: Han ”bor i ett ljus dit ingen kan komma och som ingen människa har sett eller kan se” (1 Tim 6:16). Först i himlen där ingen synd finns kan vi se Gud i all sin härlighet. Mose påminner Israels barn: ”HERREN din Gud är *en förtärande eld*” (5 Mos 4:24). Samma sak blir vi påmind om i Hebreerbrevet 12:29. Därför döljer Fadern sitt ansikte när han stiger ner på vår syndiga jord. *Han omger sig då av en molnsky och ett mörker.* Det sker när han steg ner på Sinai berg för att delge folket ”de tio orden”. Det skedde också när han talade till Mose från Uppenbarelsetältet. Han gav Mose omfattande undervisning från uppenbarelsetältets inre rum, det allraheligaste (se 3 Mos 1:1ff). Där var det helt mörkt, så Mose kunde bara höra rösten.

För Mose uppenbarade sig **Fadern** på ett unikt sätt. ”I Israel uppstod *ingen mer profet som Mose*, som HERREN kände *ansikte mot ansikte*” (5 Mos 34:10). Så avslutas Moseböckerna. Med ”ansikte mot ansikte” menas att Fadern talade med Mose *direkt utan mellanhänder*, inte att Mose såg hans ansikte. När Mose bad att få se Fadern i hans fulla härlighet (2 Mos 33:18) blev svaret: ”*Mitt ansikte kan du inte få se, för ingen människa kan se mig och leva*” (v 20). ”Du ska få se mig på ryggen, men *mitt ansikte kan ingen se*” (v 23). När Gud uppenbarade sig för andra profeter, t ex Jesaja, talade han till dem *via syner*. Därför bär Jesajabo-

ken namnet *Chazón Jeshajáhu* ("Jesajas syner"). Gud kunde också tala till människorna genom *himmelska* sändebud. De visade sig i regel som män i skinande kläder. Den främste av dessa sändebud (änglar) var Guds egen Son, HERRENS särskilde Utsände, som var ett med HERREN själv.

Inför den helige Gudens uppenbarelse för Israels barn på Sinai berg måste en rad försiktighetsåtgärder vidtas. Folket fick inte komma för nära. HERREN sa till Mose: "Du ska märka ut en gräns för folket runt omkring berget och säga: Akta er för att stiga upp på berget eller komma nära dess fot. Var och en som kommer nära berget ska straffas med döden" (2 Mos 19:12). När det står att HERREN ska stiga ner på Sinai berg "inför allt folkets ögon" (v 11), betyder det att "*allt folket var vittne till dundret och eldslågorna, basunljudet och röken från berget*" (2 Mos 20:18) och *hörde honom tala* "de tio orden". Upplevelsen av Guds helighet var så stark att de bad Mose: "Tala du till oss så ska vi höra. Men låt inte Gud tala till oss, för då kommer vi att dö" (2 Mos 20:19).

Denna fruktan för den Helige och hur han uppenbarade sig var viktig. "Eftersom ni inte såg någon gestalt den dag då HERREN talade till er på Horeb ur elden ska ni noga akta er, så att ni inte försyndar er genom att ni gör åt er något beläte, något slags avgudabild" (5 Mos 4:15). Men mycket snart glömde de hur Fadern uppenbarat sig och vad de hört. Snart gjorde de sig en avgudabild, en guldkalv, och om och om igen gjorde de uppror mot Gud under ökenvandringen.

För att syndiga människor inte ska förtäras av Guds helighet uppenbarar sig Fadern genom sin Son, som han sänder som sin särskilde budbärare. Han är Ordet: "Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud. Han var i begynnelsen hos Gud. Allt blev till genom honom, och utan honom blev ingenting till av det som är till" (Joh 1:1ff). Denne utsände budbärare, på hebreiska *Mal'ak JHWH*, översätts oftast med "HERRENS Ängel" (från grekiskans *angelos* som betyder "budbärare", "en som är utsänd"). Det hebreiska ordet *mal'ak* betyder "en som är utsänd" (av verbet *lá'ak* "att sända"). Den utsände budbärarens ord och gärningar är Faderns ord och gärning. Därför kan Jesus säga: "Den som har sett mig har sett Fadern" (Joh 14:9). "Jag har inte talat av mig själv, utan Fadern som har sänt mig har befallt mig vad jag ska säga och tala" (Joh 12:49). "Tror du inte att jag är i Fadern och att Fadern är i mig? Orden jag talar till er säger jag inte av mig själv. Fadern bor i mig och gärningarna är hans verk" (Joh 14:10).

HERRENS särskilde utsände ("HERRENS Ängel") är ett med HERREN själv. Därför kan det omväxlande stå HERRENS Ängel och HERREN eller Gud för samme person. När HERRENS Ängel uppenbarar sig för Mose i den brinnande busken (2 Mos 3) presenterar han sig för Mose som ett med den Helige ("ta av dig skorna, för platsen där du står är helig mark", v 5) och som "din fars Gud – Abrahams Gud, Isaks Gud och Jakobs Gud" (v 6). Nu var det ingen tvekan om att HERRENS Ängel var Gud själv. Därför dolde Mose sitt ansikte, "för han bävade för att se på Gud" (v 6).

När judarna mer än 1470 år senare ifrågasätter Jesus som Messias och att han är Guds Son, hänvisar han till vad som står i deras Toráh om "HERRENS särskilde Utsände" (HERRENS ängel). Se Joh 8:12–59: Jag är den Utsände. Jag har inte kommit av mig själv. Den som ser mig, han ser honom som har sänt mig. Vore Gud er Far skulle ni älska mig, för jag har utgått från Gud. Abraham, er far, jublade över att få se min dag. *Han såg den och gladdde sig* (Abraham hade ju fått besök av "HERRENS Ängel" som visade sig vara ett med HERREN själv, se 1 Mos 18). "Om ni inte tror att jag är JAG ÄR, ska ni dö i era synder" (v 24). "JAG ÄR, innan Abraham fanns. Då tog de upp stenar för att kasta på honom" (v 58f).

Den evige Sonen uppenbarar sig i mänsklig gestalt som en man redan innan han antog människonatur genom jungfrun Maria. *Fadern är osynlig. Han visar sig inte men det gör Sonen. Genom sitt frälsningsuppdrag är han Guds nådiga ansikte.* Sonens frälsningsgärning hade gällande kraft fr o m begynnelsen då löftet om frälsningen genom Sonen första gången gavs (1 Mos 3:15). I Upp 13:8 står det om man behåller grundtextens ordföljd: "Alla jordens invånare kommer att tillbe det (vilddjuret), de som inte har sitt namn skrivet i livets bok som tillhör *Lammet som är slaktat från världens skapelse*" (så bl a Luther). Med annan ordföljd lyder versens senare del: "de som inte från världens skapelse har sitt namn skrivet i livet bok som tillhör *Lammet som är slaktat*".

Bara genom Sonen kan syndare komma till Fadern. HERRENS Ängel är alltså Guds nådiga ansikte som syndare kunde se utan att dö. "Ingen kommer till Fadern utom genom mig", säger Jesus (Joh 14:6). Guds evige Son är för människornas räkning *den rättfärdighet som de saknar och som de behöver för att bestå inför den Helige.*

Från toppen av Sinaiberget hade Gud visat att hans helighet är som en förtärande eld. *Hans helighet är oförenlig med synd.* Ändå dröjde det inte länge förrän folket på det grövsta syndade mot Gud. HERREN är

inte bara helig. *Hans väsen är kärlek* (1 Joh 4:8). Trots folkets svåra synd lovade HERREN i sin stora kärlek att inte överge sitt folk: ”*Min Mal'ak* (= Sonen) ska gå framför dig” (2 Mos 32:34), han är alltjämt Frälsaren. ”*Jag ska inte själv gå upp med dig. Eftersom du är ett hårdnackat folk kunde jag då förgöra dig under vägen*” (33:2–3). HERRENS väsen är både brinnande helighet och en kärlek som övergår vårt förstånd. Han är ”stor i nåd”. Men folket borde inte glömma Guds helighet, som nyligen ingav stor fruktan när den uppenbarades på Sinai berg. Mose får befallningen: ”*Säg till Israels folk: Ni är ett hårdnackat folk. Om jag bara för ett ögonblick skulle gå med dig, skulle jag förgöra dig*” (2 Mos 33:5). Via sin Son, sin *Mal'ak*, kan Gud fortsätta att leda sitt folk till det utlovade landet. *Hans* ansikte kan folket se utan att förgås: ”*Mitt ansikte* (så står det ordagrant) ska gå med dig och låta dig få ro” (2 Mos 33:14). Endast Guds Son (= *Mal'ak JHWH*) kan föra syndare från syndens trälomsland in i det utlovade landet.

När Melkisedek = ”rättfärdighetens kung”, bar ut bröd och vin åt Abraham och välsignade honom, var det sannolikt HERRENS särskilde Utsände som uppenbarade sig för honom (1 Mos 14:18f). Han var Salslems kung, dvs ”fridens kung” och präst åt Gud den Högste. ”Han står där utan far, utan mor och utan släkteregister. Hans dagar har ingen början och hans liv har inget slut: han var lik Guds Son och förblir präst för evigt” (Heb 7:3). Passar in på Messias som ”är präst för evigt på Melkisedeks vis” (Ps 110:4).

Den man som Jakob brottades med vid Jabboks vadställe (1 Mos 32:22ff) visar sig vara Gud själv. ”Jakob kallade platsen *Peniel* (betyder ”Guds ansikte”), för han tänkte: ’Jag har sett Gud ansikte mot ansikte, och ändå har mitt liv skonats’” (v 30).

För Gideon ”uppenbarade sig HERRENS Ängel” (Dom 6:12ff). När Gideon genom ett underverk förstod att HERRENS Ängel var HERREN själv sa han: ”Ve mig, Herre GUD, jag har sett HERRENS Ängel ansikte mot ansikte!” ”Men HERREN sa till honom: ’Frid vare med dig! Var inte rädd, du ska inte dö’” (v 22–23).

Samme HERRENS Ängel som uppenbarade sig för Mose i den brinnande busken (2 Mos 3) uppenbarade sig för Josua som ”befälhavare över HERRENS här” (Jos 5:13–15).

HERRENS Ängel uppenbarade sig för Manóas hustru (Dom 13:3ff). Hon berättade det för sin man: ”En gudsmän kom till mig. Han såg ut som en Guds ängel” (v 6). ”Då bad Manóa till HERREN: ’O Herre,

låt gudsmannen som du sände hit komma tillbaka till oss” (v 8). Gud lyssnade till Manóas röst och Guds ängel kom tillbaka till hans hustru. ”Se, *mannen* som kom till mig häromdagen har uppenbarat sig för mig” (v 10). HERRENS Ängel sa till Manóa: ”Om du vill ordna ett brännoffer, så offra det åt HERREN.’ Manóa hade nämligen inte förstått att det var HERRENS Ängel” (v 16). Sedan hände följande i samband med brännoffret: ”När lågan steg från altaret mot himlen, steg HERRENS Ängel upp i lågan från altaret. Manóa och hans hustru såg det, och de föll ner till jorden på sitt ansikte” (v 20). ”Manóa sa till sin hustru: ’Nu måste vi dö, eftersom vi har sett Gud’” (v 22).

Daniels tre vänner vägrade tillbe den staty av guld som Nebukadnessar lät göra (Dan 3). ”Om ni inte tillber ska ni i samma stund kastas i den brinnande ugnen, och vilken gud kan då rädda er ur mina händer?” (v 15). Ugnen gjordes sju gånger hetare och de tre vännerna bands, ”iförda sina byxor, mantlar, mössor och andra kläder, och kastades i den brinnande ugnen” (v 21). Ugnen hade blivit så starkt upphettad att männen som förde dit Daniels vänner själva blev dödade av eldslågorna (v 22). Nebukadnessar, som kunde se in i ugnen, blev förskräckt och frågade sina rådsherrar: ”Var det inte tre män vi band och kastade i elden?” ”Nu ser jag fyra män gå lösa och lediga inne i elden, helt oskadda. Och *den fjärde ser ut som en gudason*” (v 24–25).

Daniel såg följande syn mot slutet av sitt liv, år 537 f Kr: Jag såg ”*en man* stå där, klädd i linnekläder. Han hade ett bälte av guld från Ufas runt midjan. Hans kropp var som av krysolit, hans ansikte som en blix, hans ögon som eldslågor och hans armar och ben som glänsande koppar. Ljudet av hans ord var som ett väldigt dån” (Dan 10:5–6).

Gud är både Fadern och Sonen och den helige Ande, en treenig Gud.

Det råder full harmoni och samverkan mellan dem. Vid skapelsen, då jorden först var öde och tom och helt täckt av vattenmassor och kompakt mörker, svävade **Guds Ande** över vattnet (1 Mos 1:2). Det betyder att Gud den helige Ande hade full kontroll över skapelsen från första stund. I 5 Mos 32: 11 liknas Guds Ande vid en örn som breder ut sina vingar högt därovan och *svävar* över sina ungar (samma verb som i 1 Mos 1:2), vakar över och bevarar dem. Vid dopet kan Guds Ande liknas vid en duva som kommer ned över den döpte med frid. ”Köttets sinne är död, men Andens sinne är liv och frid” (Rom 8:6). Fadern har sänt i de troendes hjärtan ”sin Sons Ande som ropar: *Abba! Far!*” (Gal 4:6).

Anden verkar genom Guds undervisning. Nehemja skriver om Israels barn trots deras ständiga avfall: ”I din stora barmhärtighet övergav du dem ändå inte i öknen. . . *Din gode Ande* gav du för att undervisa dem” (Neh 9:19–20). ”Du hade tålmod med dem i många år och förmanade dem med *din Ande* genom dina profeter, med de lyssnade inte” (Neh 9:30). Nya testamentet understryker: ”Guds ord är levande och verk-samt” (Heb 4:12) därför att **Guds Ande är i Guds ord.** ”Hela Skriften är utandad (grek. *theópneustos*) av Gud” (2 Tim 3:16). Anden har också lett profeterna och apostlarna att nedteckna Guds heliga ord, betonar Petrus: ”Ingen profetia har burits fram genom någon människas vilja, utan **ledda av den helige Ande har människor talat vad de fått från Gud**” (2 Pet 1:21).

Den helige Ande är *Livgivaren och Hjälparen* som genom evangeliet **skapar förtröstan på Guds Son, den enda vägen till Fadern.** Den helige Ande för människor från andlig död till andligt liv. Han föder syndare på nytt genom dopets bad (Tit 3:5; Joh 3:5). Jesus sa till folket: ”Detta är *Guds verk*: att ni tror på den som han har sänt” (Joh 6:29). Jesaja skriver: Den helige Ande är *vishetens och förståndets Ande*, Anden med råd och styrka. Han kommer med kunskap och skapar vördnad för HERREN (Jes 11:2).

”Ingen har någonsin sett Gud” (dvs Fadern i sin helighet och härlighet). *Den Enfödde, som själva är Gud* [dvs Sonen] *och i Faderns famn, han har gjort honom känd*” Joh 1:18). ”Filippus sa: ’Herre, visa oss Fadern så räcker det för oss.’” . . . Jesus svarade Filippus: *Den som har sett mig har sett Fadern. Hur kan du säga: Visa oss Fadern? Tror du inte att jag är i Fadern och att Fadern är i mig? Orden jag talar till er säger jag inte av mig själva. Fadern bor i mig och gärningarna är hans verk. Tro mig: Jag är i Fadern och Fadern är i mig. Och kan ni inte det, tro då för gärningarnas skull* (Joh 14:8–11).

Sonen ”är den osynliga Gudens avbild, förstfödd före allt skapat, för genom honom skapades allt i himlen och på jorden: synligt och osynligt, tronfurstar och herradömen, härskare och makter – allt är skapat genom honom och till honom. Han är till före allt, och allt hålls samman genom honom” (Kol 1:15–17). ”I honom är vi friköpta och har förlåtelse för våra synder” (v 14).

SE

Betyder uppmaningen ”du måste”, ”du skall” att du kan?

Av Stefan Sjöqvist¹

Vad tänker vi när vi hör orden: ”Du måste”, ”det behövs att du”, ”det är nödvändigt att du”, och ”om du inte”? Vi får nog alla omedelbart bilden i våra huvuden, kanske av mamma som säger: ”Du måste bädda sängen” eller polisen som säger: ”Det behövs nya blinkers på din bil”, eller hälsoprogrammet som säger att det är nödvändigt att vi drar in på smöret och osten, alla mackor och alla pizzor, om vi ska gå ner i vikt. Eller så tänker vi på elbolagets räkning som säger att om vi inte betalat räkningen före förfallodagen, så får vi betala en extra påminnelseavgift. *I alla dessa exempel hänger det på oss*, hur vi agerar, och vi kan verkligen agera, vi har redskapen, allt hänger på vår vilja, och våra resurser.

Språket kan vara lite förvirrande, om vi kopplar loss det från sammanhanget och lyfter in det i ett annat sammanhang. I Jesu samtal med Nikodemus i Joh 3:1–15 säger Jesus: ”*Var inte förvånad över att jag sade att ni måste födas på nytt*” (v 7). ”*Den som inte blir född på nytt kan inte se Guds rike*” (v 3). ”*Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte komma in i Guds rike*” (v 5). Jesus betonar att *om vi inte* blir född på nytt, så kan vi inte komma in i Guds rike. Texten säger också att Jesus *måste* bli upphöjd (v 14). Men handlar det här om att Jesus står och väntar på att den han talar med verkligen kan agera, att han har redskapen, att allt hänger på hans vilja, och hans resurser? När han säger att han *måste* upphöjas på korset, betyder det att det någonsin stod någon med ett pekfinger inför Jesus och sa: ”Du måste”?

Nej, ”ska” och ”måste”, och många uttryck som ser ut som uppmaningar, är ofta i själva verket *beskrivningar av hur saker och ting går till*. De betyder inte automatiskt att en människa förväntas agera på en

1 Från bloggen *Rakt på sak* den 25 augusti 2010 med anledning av Jesu ord till Nikodemus i Joh 3:1–15.

uppmaning, eller ens kan det. Det betyder inte ens att det kommer att finnas en tid av en valprocess hos den som tilltalas, ungefär som när vi tänker: ”Ska jag verkligen bädda sängen eller inte?”

Om vi säger att ”vatten ska frysa till is vid noll grader Celsius”, om vi säger att ”den som har väldigt ljus hy kan bli bränd av solen”, eller ”det måste regna om det ska växa”, eller ”det behövs att du har tänder om du ska tugga”, eller ”det är nödvändigt att du andas för att få syre”, eller ”om solen går upp, så blir det ingen morgon”, så är det inga uppmaningar. Det är ingenting som har med beslut att göra eller ber dig ta dina resurser i anspråk. Det är beskrivningar av verkligheten.

Joh 3:1–15 berättar om hur Nikodemus, som var rådsherre och farisé, kom till Jesus om natten. Som farisé var Nikodemus inlärd i föreställningen att ”*skall*” och ”*skall inte*” betydde något som man kan, något som man har resurser till. Hur kan vi säga det så självsäkert? Vi talar ju trots allt om en kulturell och religiös miljö för 2000 år sedan.

Man vet av gamla judiska skrifter att fariseerna hade satt som mål för sina liv att uppfylla lagen som Gud gett profeten Mose. För detta hade man byggt upp specialregler som avgränsade varje handling och beslut man tog. De hade hängett sina liv till denna lydnad, och därför var det inte vem som helst som kunde bli farisé. De valde själva ut vilka som fick bli fariseer. Det var ingen massrörelse, utan en religiös elit som aldrig bestod av fler än 6000 män på en och samma gång, och som gav ett löfte att hänge sig åt de tio budorden hela livet.

Hur kunde man hänge sig åt en sådan lydnad av lagen om man inte trodde att man kunde uppfylla hela lagen? Fariseerna trodde att man kunde lyda lagen. Det berodde på deras människosyn. Fariseerna menade att alla människor har en god och en ond böjelse inom sig och att om man valde rätt, av sin fria vilja, så kunde man stiga upp på stegen i vandrigen mot fullkomlig laglydnad. *Allt hänger på oss, hur vi agerar, och vi kan verkligen agera.* Vi har redskapen. Allt hänger på vår vilja, och våra resurser.

Denna inställning präglade Nikodemus som kom till Jesus om natten för att samtala. Han var inte bara farisé utan också en rådsherre, dvs anhängare av judarnas Sanhedrin (Stora rådet), en myndighet kontrollerad av romarna men med ett begränsat självbestämmande i sociala, religiösa och juridiska frågor. ”Han kom till Jesus om natten och sade: Rabbí, vi vet att det är från Gud du har kommit som lärare, ty ingen kan göra sådana tecken som du gör, om inte Gud är med honom” (v 2). Vi

ser att denne statstjänsteman och aktade religiöse man hälsar Jesus med ”*rabbi*”, som betyder mästare, trots att Jesus inte hade någon formell religiös skolning. Det var en god, artig inledning. Kanske förväntade han sig att Jesus, smickrad av hedersbetygelsen, skulle svara på ett motsvarande sätt, med motsvarande hedersbetygelse: ”Ärade ädle rådsherre” eller något liknande. Men det gjorde inte Jesus.

Nikodemus har noterat att ingen kunde göra sådana under som Jesus gjorde, om inte Gud var med honom. Så hur ska man se på Jesus? Kanske hade han sett att den fariseiska lydnamdens krav på laglydnad inte gjorde människans bättre? Kanske väntade han på det yttersta lagbudet från Jesus, som skulle sätta kronan på verket? Vi vet inte vad Nikodemus hade för ärende eller för fråga. Han hinner nämligen aldrig ställa någon fråga och Jesus kommenterar aldrig det Nikodemus säger inledningsvis.

Jesus öppnar inte för en religiös eller filosofisk diskussion, utan med sina ord hugger han Nikodemus i hjärtat som med ett svärd. ”Amen, amen säger jag dig: Den som inte blir född på nytt kan inte se Guds rike” (v 3). Med dessa ord river han ner den stege av laglydnad Nikodemus tror sig klättra uppför på väg in i Guds rike. Man kommer inte in i Guds rike genom laglydnad. Skriften säger att människan sådan hon är av naturen är död i genom överträdelser och synder (Ef 2:1). Hon ”tar inte emot det som tillhör Guds Ande. Det är dårskap för henne, och hon kan inte förstå det” (1 Kor 2:14). Man ser inte Guds rike på grund av vad människan kan, vad hon skall göra eller vad hon faktiskt gör. Guds rike ser bara den som är född på nytt, eller som grekiskan också säger blir född ovanifrån, det vill säga från Gud. Det är Gud som gör allt.

Det är sant att Guds lag säger ”du skall” och ”du skall icke”. Lagen säger till och med att ”den som håller dessa bud skall leva genom dem” (Gal 3:12). Jesus säger: ”Vill du gå in i livet, så håll buden” (Matt 19:17).

Låt oss återvända till det vi sa i början: Många uttryck som ser ut som uppmaningar är i själva verket beskrivningar av hur saker och ting går till. De betyder inte automatiskt att en människa förväntas agera på en uppmaning, eller ens kan det.

Människan ska lyda lagen och om hon verkligen höll lagen fullkomligt, så skulle hon vara rättfärdig genom den. Men Skriften lär att det är omöjligt att lyda lagen fullkomligt: ”Det finns ingen rättfärdig människa på jorden som gör gott och aldrig syndar” (Pred 7:21). ”Om vi säger att vi inte har synd, bedrar vi oss själva och sanningen finns inte i oss” (1 Joh 1:8).

Det är inte orimligt av Gud att förvänta sig laglydnad av oss, trots att vi inte kan prestera den. Det är *vi* som genom Adams synd i Eden förstörde våra förutsättningar att vara lydiga, inte Gud. När vi ser vad Gud förväntar sig av oss, då inser vi att vi omöjligt kan frälsa oss själva. Vi kan inte göra oss själva till nya, goda människor. Det är Gud som gör det, när han föder oss på nytt. Det är Gud som gjort allt väl för oss, när Kristus Jesus, Guds Son, dog i vårt ställe som straffet för våra synder och uppfyllde lagens alla krav fullkomligt för vår räkning som vår ställföreträdare.

En bok som svarar på många av dina frågor:

Förstår du vad du läser?

Sjuttio av Bibelns mest missförstådda verser

Uppenbara missförstånd kan ge upphov till allvarliga avvikelser från biblisk kristendom. Kyrkohistorien uppvisar många exempel på det. Därför gör Lars Borgström en angelägen insats när han i denna skrift lyfter fram missförstådda bibelord och tydligt visar vad feltolkningen består i. Oftast visar sig orsaken vara att man isolerat ett bibelställe och därmed inte gett akt på hela textsammanhanget vid tolkningen. Dessutom har man ofta glömt den goda bibeltolkningsprincipen att låta skrift tolka skrift, d.v.s. låta tydliga bibelställen om samma ämne kasta ljus över dem som vid första anblicken kanske ter sig dunkla.

Borgströms bok är på ett föredömligt sätt mycket pedagogisk och lättförståelig. Först citerar han det bibelställe som blivit missförstått, sedan den lära som blivit följden av detta och därefter på ett mycket klargörande sätt vad som är en rätt tolkning mot bakgrund av hela textsammanhanget. Jag tror många efter läsningen av Borgströms framställning kommer att konstatera: *Vad klart det blev, det som jag ibland har undrat över!* Eftersom den är så saklig och respektfull mitt i sin skärpa är det min förhoppning att många som påverkats av missförstånd tar till sig vad som verkligen är Bibelns budskap. (Seth Erlandsson)

Julerbjudande: Boken säljs fram till nyår för **endast 70 kr** (normalt 119 kr).

Så många som sju gånger? (Matt 18:21)¹

Varför har jag valt detta ämne? Därför att jag tänkt uppmärksamma **talet sju**. Detta tal liksom talen tre, fyra, tio och tolv har inte så sällan *en förkunnande, andlig innebörd utöver den rent siffermässiga*. Talet sju förekommer ofta som ett förkunnande tal. Det handlar då om *Guds [3] nådiga handlande mot den i synd fallna världen [4]*. Jag ska i det här föredraget försöka belysa det.

I rubrikens bibelcitат förekommer talet sju i samband med *nåden/ syndaförlåtelsen*. Jesus hade sagt till sina lärjungar: ”Om ni inte förlåter människorna, ska inte heller er Far förlåta era överträdelser” (Matt 6:15). Då undrar Petrus hur många gånger han måste förlåta sin nästa för att få Guds förlåtelse. Det föll sig naturligt för Petrus och det faller sig naturligt för alla människor att *tänka lagiskt*. Dvs *vad måste vi göra* för att få Guds förlåtelse, *vilka krav måste vi uppfylla* för att bli insläppta i himmelen? Petrus tänkte nog: Sju gånger måste väl ändå räcka, det är ju ändå väldigt många gånger! Lägg nu märke till vad Jesus svarar Petrus: ”Jag säger dig: ***Inte sju gånger utan sjuttio gånger sju***” (Matt 18:22). Oj, oj! Hela $7 \times 10 = 70$, och dessutom $\times 7$, alltså hela 490 gånger! Är det inte orimligt?

I talet sju ligger förutom nåden också en förkunnelse av *Guds herravälde över världen*. Det var inte en klimatförändring oberoende av Gud som gjorde att det först kom sju år med ”stort överflöd över hela Egyptens land” och sedan ”sju hungerår så att man glömmet allt det överflöd som var i Egypten”, en svält som ödelade landet (1 Mos 41:29ff).

Talet sju används alltså för *Guds makt och hans godhet att förlåta syndare, ge dem nåd i överflöd*. Varför sju? Talet för den ende sanne Guden, världens Herre och Skapare, är *tre*, för han är en treenig Gud, och talet *fyra* är talet för världen (jfr uttrycket jordens fyra hörn och de fyra väderstrecken). Tre plus fyra blir *sju*, *talet för Guds herravälde och nådiga*

1 Föredrag hållet vid LBK-Norges 45-årsjubileum den 29 juli 2023.

handlande med den avfallna världen. Paulus skriver: "Gud har makt att ge er all nåd i överflöd" (2 Kor 9:8).

Talet tio står för fullständighet, så 7 x fullständighetens tal 10 blir 70. Med andra ord: 7 x 10 betyder att *det fattas ingenting i Guds nåd. Guds nåd kan inte kompletteras av oss. Den är fullständig, fullkomlig. Sjuttio gånger sju* betonar att **Guds fullkomliga nåd är ofattbar stor, den är överflödande**. Lägg märke till vid din bibelläsning hur ofta ordet "överflödande" förekommer i samband med Guds nåd och syndaförlåtelse. Några exempel: Paulus skriver: "Om de många dog genom en endas fall, så har Guds nåd och gåva så mycket mer **överflödat** till de många genom en enda människas nåd, *Jesu Kristi nåd*" (Rom 5:15). "Döden kom att regera efter en endas fall, hur mycket mer ska då inte de som tar emot **den överflödande nåden och rättfärdighetens gåva** få regera i liv genom den ende, Jesus Kristus?" (v 17). Genom Faderns älskade Son "är vi friköpta genom hans blod och *har förlåtelse för våra synder, tack vare den rika nåd som han lät flöda över oss* med all vishet och insikt" (Ef 1:7f).

Några exempel från Daniels bok

I Daniels bok finns flera exempel på hur vissa tal och i synnerhet talet sju har en andlig, förkunnande innebörd. I Daniels boks fjärde kapitel får den mäktige världserövraren, den babyloniske kungen Nebukadnessar, erfara *vem som verkligen är världens herre*, att det är den treenige Guden (talet 3) som råder över världen (talet 4). Nebukadnessar hade inbillat sig att han var världens härskare. Genom en dröm som bara Daniel kan uttyda genom en uppenbarelse från Gud får Nebukadnessar erfara *vem som är världens herre*: "Trädet som du såg [i drömmen], som var stort och väldigt och så högt att det nådde till himlen . . ., det är du själv, o konung. Du har blivit stor och väldig, din storhet har vuxit och når upp till himlen och ditt välde sträcker sig till jordens ände" (Dan 4:17–19). Detta träd ska huggas ner. Bara en stubbe ska lämnas kvar. "Den [stubben Nebukadnessar] ska tuktas av himlens dagg och ha sin lott bland markens djur, tills *sju tider* har gått fram över honom. . . *Sju tider* ska gå fram över dig, tills du har insett att *den högste råder över människors riken* och ger dem åt vem han vill... *Du ska få tillbaka ditt rike när du har insett att det är himlen som har makten*" (v 20–23).

Allt detta gick i uppfyllelse och tog sin början tolv månader senare, när Nebukadnessar gick omkring på taket av sitt kungapalats och skröt om att han byggt upp det stora Babel "med min starka makt, till ära

för mitt majestät!” (v 25–27). Talet ”sju” understryker att det är Gud, inte Nebukadnessar, som råder över världen. När Gud efter kungens förnedring upprättade honom och gav det babyloniska riket tillbaka åt honom, ”då lovade jag [Nebukadnessar] den Högste, jag prisade och ärade honom som lever i evighet. *Hans välde är ett evigt välde*, hans rike varar från släkte till släkte” (v 31).

När Daniel varit i babylonisk fångenskap i nästan 70 år och Koresh störtade den babyloniska regimen år 539 f Kr, la Daniel i de heliga Skrifterna märke till Herrens ord till profeten Jeremia: ”När *sjuttio år* har gått för Babel ska jag ta mig an er och uppfylla mitt löfte att föra er tillbaka till denna plats”, dvs till Jerusalem (Jer 29:10). Daniel skriver: ”Jag vände då mitt ansikte till Herren Gud med ivrig bön och åkallan” (Dan 9:3). Han bekände sina och sitt folks synd. ”Vi har syndat, vi har varit ogudaktiga. Men, Herre, för all din rättfärdighets skull, vänd din vrede och harm från din stad Jerusalem, ditt heliga berg. . . Det är inte pga vår rättfärdighet utan pga din stora barmhärtighet som vi kommer inför dig med våra böner. *O Herre, hör, Herre förlåt!*” (Dan 9:15–16, 18–19).

Redan medan Daniel bad och bekände sin och sitt folks synder, kom ängeln Gabriel till honom med *Guds svar*. **Befrielsen från den babyloniska fångenskapen efter 70 år var bara en skuggbild av den sanna frälsningen.** ”Ge akt på ordet och förstå synen: *Sjuttio sjuor* [alltså precis som i Matteus 18:22] är bestämda över ditt folk och över din heliga stad.” Ge nu akt på vad som är *den sanna befrielsen från syndens trældom*, vad Gud i sin makt kan och ska göra genom sin Son, Messias! Han ska

- göra slut på överträdelse
- försegla synder
- försona skuld
- föra fram en evig rättfärdighet
- fullborda syn och profetia
- smörja den Allraheligaste (Dan 9:24).

Med andra ord: Den verkliga befrielsen från synden, dess fångenskap och trældom, den verkliga syndaförlåtelsen, kommer genom Messias, hans försoningsgärning och rättfärdiggörelse. *Denna ofattbart stora och överflödande nåd* förkunnas med samma tal som i Matt 18, nämligen med *”sjuttio gånger sju” eller ”sjuttio sjuor”*. Denna överflödande nåd är en oförtjänt gåva som har makt att skapa tro, föda oss på nytt och av tacksamhet för den oförtjänta nåden skapa ett nytt sinne som gärna vill förlåta den som syndar mot oss.

Trotsig motsats till nåd och förlåtelse

I Kains släkttavla kan vi läsa om motsatsen, om otrons oförsonlighet, om att hävda sig själv och vara blind för Guds överflödande kärlek och nåd: Lemek sa till sina hustrur: ”Jag dödar en man för ett sår och en ung man för ett blåmärke. Om Kain blir hämnad *sju gånger*, blir Lemek det *sjuttio och sju gånger*” (1 Mos 4:23–24).

Jämför Jesu ord i Matt 18 om att vägra förlåta, efterskänka skuld, efter att ha fått en ofattbar stor skuld efterskänkt: den som var skyldig kungen den ofattbart stora summan 10 000 talenter fick hela skulden efterskänkt (v 24–27) men ville sedan inte efterskänka en medtjänares ringa skuld på 100 denarer utan ”satte honom i fängelse tills han hade betalat vad han var skyldig” (28–30).

Talet sju i Toráh

Har ni tänkt på hur ofta talet sju förekommer när Gud undervisar Israel och oss om sina nådiga gärningar, sin frälsning och sin omsorg om oss. Några exempel:

Prästvigningen av offerprästerna som på Guds befallning skulle offra de ställföreträdande försoningsoffren skulle vara i *sju* dagar: ”Under sju dagar ska ni inte lämna uppenbarelsetältets ingång, inte förrän era prästvigningsdagar är över, för er prästvigning ska vara i *sju* dagar” (3 Mos 8:33). Offerprästens *uppgift* var att genom offren, en skuggbild av Messias ställföreträdande försoningsdöd, *skänka Guds nådiga syndaförlåtelse till syndiga människor*.

Gemenskapen med Gud var oförenlig med orenhet, synd. Den spetälske måste därför renas genom en noggrann rening ”utanför läget” precis som syndare renades genom Jesu gulgataoffer utanför Jerusalems stadsmur. Enligt lagen om den spetälskes rening skulle prästen ”stänka *sju gånger* på den som ska renas från spetälskan” (3 Mos 14:7). Jfr hur Jesaja använder verbet ”bestänka” i sin profetia om Messias rening av syndare: ”Han ska *bestänka* många folk” (Jes 52:14). När det gäller den som blivit oren genom flytning stadgades: ”Han ska räkna *sju dagar* för att förklaras ren” (3 Mos 15:13).

På den stora försoningsdagen skulle översteprästen ”ta av tjurens blod och stänka det med sitt finger framtill på nådastolen. *Sju gånger* ska han stänka blodet framför nådastolen” (3 Mos 16:14).

Påskalammet förebildade Messias som räddar oss från döden genom att ta bort vår synd. Han är vår renhet inför Gud. Därför skulle påsken

och det osyrade brödets högtid firas i *sju* dagar. *Inget syrat (orent)* fick förekomma under denna högtid. Guds överflödande nåd skulle prägla Guds folks hela liv. Därför skulle de räkna ”*sju* hela sabbater” fram till veckohögtiden eller pingsten, då de bl a skulle offra ”*sju* felfria, årsgamla lamm” (3 Mos 23:15–18).

Senare, i *sjunde månaden*, skulle de fira den stora Försoningsdagen på den tionde dagen i sjunde månaden, och därefter i fr o m månadens mitt ”HERRENS lövhyddohögtid i sju dagar” (3 Mos 23:34f). Lövhyddohögtiden skulle *firas i glädje över och tacksamhet för Guds nådiga handlande* mot sitt folk under vandringen mot det utlovade landet.

”Under det *sjunde* året ska landet ha *sabbatsvila*, en HERRENS sabbat” (3 Mos 25:4), och ”Du ska räkna *sju* årssabbater, dvs *sju* gånger *sju* år, så att tiden för de *sju* årssabbaterna blir fyrtionio” (v 8). ”*Ett jubelår* ska detta femtionde år vara för er” (v 11). ”Och landet kommer att ge sin frukt, så att ni har att äta i *överflöd*, och ni kan bo där i trygghet. Om ni frågar: ’Vad ska vi äta under *det sjunde* året, om vi varken får så eller bärga vår gröda? så ska ni veta att jag ska befälla *min välsignelse* att komma över er under det sjätte året, så att det ger gröda för tre år” (v 19–21).

I tabernaklet och senare i Salomos tempel skulle *den gyllene ljusstaken med sina sju lampor* stå i det heliga rummet på dess södra sida. Lamporna skulle *lysa framåt i riktning mot vittnesbördets ark* i det allra heligaste, mot Guds ord och nådastolen. *Sju lampor vittnar om att HERREN skänker oss sin överflödande nåd från nådastolen* tack vare reningen genom det ställföreträdande offrets blod. ”HERREN är mitt ljus och min frälsning, sjunger David (Ps 27:1).

Davids son Salomo fick bygga Guds tempel som en förebild för Davidsonen Jesus Kristus, som *bygger Guds tempel av levande stenar och själv är den dyrbara hörnstenen* (1 Pet 2:5–6). När Salomo inviger tempelbyggnaden hade Gud skickat det så att det tagit *sju* år för Salomo att bygga templet, *nådens tal sju*. Då ”trädde Salomo fram för HERRENS altare inför hela Israels församling” och prisade *Guds stora nåd* mot sina tjänare: ”HERRE, Israels Gud, det finns ingen Gud som du, varken uppe i himlen eller nere på jorden.” ”Du håller förbundet och bevarar nåd mot dina tjänare”, ”du har hållit vad du lovade din tjänare, min far David” (1 Kung 8:23f). *I tacksamhet och glädje för nåden varade invigningsfesten i sju dagar plus sju dagar*: ”Sedan gick de hem, fyllda av glädje i sina hjärtan över allt det goda som HERREN hade gjort mot sin tjänare David och mot sitt folk Israel” (1 Kung 8:65–66).

Kung Hiskias tempelrening och reformation

Hiskia regerade som kung i Juda ca 715–687 f Kr. Avfallet från HERREN hade gått oerhört långt och t o m det heliga templet hade orenats på ett fruktansvärt sätt. När Hiskias ogudaktige far Ahas dog 715 kunde han inte längre acceptera den grova trolöshet mot Gud som rådde. Han lät samla prästerna och leviterna för att rena templet och återupprätta den viktiga offertjänsten. Han sa till dem: ”Hör på mig, ni leviter: Helga nu er själva och helga HERRENS era faders Guds hus och *för bort orenheten ur helgedomen*. Våra fäder var trolösa och gjorde vad ont var i HERREN vår Guds ögon och övergav honom. De vände sitt ansikte bort ifrån HERRENS boning och vände honom ryggen. De stängde också igen dörarna till förhuset och släckte lamporna, och *de tänkte ingen rökelse och offrade inga brännoffer i helgedomen åt Israels Gud*. Därför har HERRENS vrede kommit över Juda och Jerusalem... Men nu har jag i sinnet att sluta ett förbund med HERREN Israels Gud för att hans vredes glöd ska vända sig ifrån oss” (2 Krön 29:5–8, 10).

Leviterna och prästerna lyssnade till Hiskia. De tog itu med reningen av HERRENS hus ”så som kungen hade befallt i kraft av HERRENS ord” (v 15). ”Prästerna gick in i det inre av HERRENS hus för att rena det, och *all orenhet som de fann i HERRENS tempel bar de ut*... De började att helga templet på första dagen i första månaden... På sextonde dagen i första månaden var de färdiga... De sa till kung Hiskia: Vi har renat hela HERRENS hus och brännofferaltaret med tillbehör och skådebrödsbordet med tillbehör. Alla kärl som kung Ahas under sin regering i trolöshet förkastade har vi återställt och helgat, och de står nu framför HERRENS altare” (v 16–19).

Den viktiga offertjänst – som pekade fram emot och förebildade den enda hållbara reningen inför Gud, syndernas förlåtelse genom Messias ställföreträdande försoningsoffer – kunde nu återupptas. Och lägg nu märke till talet sju! ”Man förde fram *sju* tjurar, *sju* baggar, *sju* lamm och *sju* bockar till syndoffer för landet och helgedomen och för Juda... Prästerna slaktade dem och lät deras blod som syndoffer komma på altaret till försoning för hela Israel. Kungen hade nämligen befallt att dessa brännoffer och syndoffer skulle offras för hela Israel” (v 21–24). Försoningen med Gud grundar sig uteslutande på Guds överflödande nåd (talet sju) genom blodet som utgöts till syndernas förlåtelse.

När det för kung Hiskia och Jerusalems invånare i slutet av 700-talet f Kr såg ut som om det inte fanns någon räddning undan den svåra

assyrisk hemsökelsen pga folket svåra upproriskhet mot Gud, vill profeten Jesaja rikta folkets blick på den enda räddningen undan synd och evig död. Han använder följande bildspråk om Messias, den oförtjänta nåden och ljuset genom honom (lägg märke till talet sju): "Månens ljus ska vara som solens och solens ljus ska vara *sju* gånger klarare, som ett *sju*faldigt dagsljus, när den dag kommer då HERREN förbinder sitt folks skador och helar såren efter slagen som det fått" (Jes 30:26).

Talet sju i Uppenbarelseboken

Uppenbarelseboken är *en tröstebok till alla kristna* som symboliseras av "sju ljusstakar av guld" (1:12): "*De sju ljusstakarna är de sju församlingarna*", får Johannes veta (1:20). *Varför sju?* Därför att de kristna, mitt under lidanden och prövningar, är föremål för *Guds överflödande nåd*, en nåd som de ska låta skina vidare till människor i andligt mörker. Församlingarnas föreståndare eller pastorer kallas för "änglar" (sändebud), för de är *utsända av Gud, Guds kallade och utsända tjänare*. De ska inte företräda människotankar utan endast Jesus Kristus, förkunna Guds ord. Johannes såg i sin syn hur Jesus Kristus höll *sju stjärnor* i sin högra hand (1:16). Han får veta att med dessa sju stjärnor menas de sju församlingarnas sändebud. De ska alltså låta det himmelska budskapet lysa lika klart som himmelens stjärnor.

Talet sju förekommer gång på gång i Uppenbarelseboken och kännetecknar hela bokens komposition. I sina himmelska syner såg Johannes "ett Lamm som såg ut att ha blivit slaktat" (5:6). Också denna syn är till stor tröst för de lidande kristna. Lammet är Jesus Kristus och genom att han dömdes till döden i vårt ställe och uppstod igen, har han besekrat döden för oss. Det "menlösa", dvs felfria offerlammet är inte maktlös: "Det hade *sju horn*": Horn står för makt och *Jesus har makt att nådefullt (talet sju) beskydda och hjälpa sina barn*. Lammet hade "sju ögon, som är *Guds sju andar* utsända över hela jorden": Dvs *Jesus ser allt som drabbar oss och vill nådefullt ta hand om oss*. Han är ett med Fadern och Hjälparen, den helige Ande. Ingen enda, inte någonstans på hela jorden, är bortglömd. Han ser och tar sig an alla med sin nådiga blick, precis som han hade lovat sina lärjungar: "Jag ska be Fadern, och han ska ge er en annan Hjälpare som ska var hos er för alltid" (Joh 14:16). "Jag är med er alla dagar till tidens slut (Matt 28:20).

SE

Andligt och världsligt regemente¹

Av Lars Borgström

Jesus sade vid ett tillfälle då hans motståndare frågat honom om det var tillåtet eller inte att betala skatt: ”Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren, och Gud det som tillhör Gud” (Matt 22:21). Dessa ord bildar utgångspunkt för det som inom teologin kallas tvåregementsläran, en lära som särskilt betonas inom den lutherska kyrkotraditionen. Den innebär att Gud så att säga har två händer då han styr och handlar i världen: det andliga och det världsliga regementet. Den lutherska tvåregementsläran ser ut enligt följande:

I *det andliga regementet*, kyrkan, förkunnas både lag och evangelium. Lagen avslöjar människornas synd, även hjärtats onda uppsåt och tankar. Därmed tar lagen ifrån människorna all deras stolthet, de ödmjukas och inser sin rättmätiga plats, att de ingenting annat förtjänar än Guds straff och pina. Evangeliet skänker å andra sidan syndernas förlåtelse och öppnar därmed himlens port för alla människor. Detta glada budskap kommer till människorna i kyrkan genom den evangeliska predikan och genom sakramentens utdelande.

I *det världsliga regementet* härskar endast lagen. I världen får nämligen inte evangeliet styra. Då skulle satan och de ogudaktiga människorna rasa fritt. ”Det skulle vara som att låta vargar och lejon gå bland fåren” (Luther). Visserligen skulle fåren hålla fred, men de skulle inte överleva särskilt länge. Här är det dock inte frågan om lagen i dess andliga bruk, utan endast i dess yttre, borgerliga (samhälleliga) bruk. Inre synder såsom onda begär bestraffas inte av världslig domstol, utan endast yttre brott. Den lutherska teologin kallar detta lagens första bruk. Denna funktion hos lagen är som en tygel, varmed medborgarnas ondska hålls tillbaka. Samhället kan inte styras utan lag. Anarki och slapphet i den borgerliga lagstiftningen är inte förenligt med Guds vilja.

Myndigheter och överhetspersoner är insatta av Gud. Detta innebär naturligtvis inte att statsministern, generaldirektörer, domare, poliser,

1 Artikeln finns i boken *Horisontellt och vertikalt – lösningen på Guds korsord* (s 138–140) under rubriken ”Luthersk tvåregementslära”.

chefer på arbetsplatsen, lärare i skolan eller föräldrar i hemmen därmed alla skulle vara goda och gudfruktiga människor. Men myndigheterna och tjänsterna som sådana är goda och står i Guds tjänst. Satans arbete består i att få tjänsteinnehavarna att missbruka ett i sig gott ämbete, alltså att vansköta kallelsen. Med ämbetet följer ett stort ansvar. Det ska skötas i ödmjukhet. Äregirighet, penningjakt och karriärism är svek mot kallelsen. Vilken position man än har i samhället, är det ens plikt att vara trogen i sin tjänst, att vara en samvetsgrann, hederlig medborgare.

En gång ska enligt Bibeln varje människa få svara inför Gud hur han eller hon skött sin jordiska kallelse.

Det uppstår naturligtvis situationer där överordnade eller myndighetspersoner utövar sin makt på ett skadligt sätt. Då ankommer det på en högre instans att bestraffa eller avsätta den felande. Men när den högsta jordiska ledningen, som inte är underställd någon – alltså riksdag och regering i vårt fall – felar, finns ingenting annat att göra än att lida under orättvisorerna. En kristen är ingen revolutionär som griper till vapen för att omstörta samhällsordningen. Skriften säger, att all överhet är förordnad av Gud och att den som sätter sig upp mot överheten, sätter sig upp mot Gud (Rom 13:2). Naturligtvis får kristna liksom alla andra använda de medel vårt samhälle ställer till förfogande, som opinionsbildning och nyttjande av rösträtten, för att på lagligt sätt få bort en dålig regering. Det är inte att bryta mot Guds bud eller att sätta sig upp mot överheten.

Det kan naturligtvis vara frustrerande att lyda under odugliga eller egennyttiga ledare. Men det är i så fall en prövning sänd av Gud. ”Allt samverkar till det bästa för dem som älskar Gud” (Rom 8:28). Att tåligt lida orätt tjänar till den gamla människans (dvs den onda naturens) dödande. Dessutom: den som på allvar bekänner sig som syndare beklagar sig inte vilka orättvisor han än får utstå. Han vet ju i så fall att han inte är värd något bättre. ”Man kan icke gärna ha en sämre regent, än man förtjänar” (Luther).

Sedan finns det förstås en ännu högre instans – inte på jorden utan i himlen – som kan straffa och avsätta en tyrannisk överhet. Historiens Gud kan genom sin rättvisa dom avsätta dem som vanskött sin uppgift. ”Min är hämnden, jag ska utkräva den, säger Herren” (Rom 12:19). När hans tid är inne sätter han stopp för det ogudaktiga styret. Inom det världsliga regementet gäller för den kristne att i alla lägen lita på Guds försyn.

Det finns gränser för lydningen. Gränsen går vid det ställe där överheten själv överskridit sitt områdes gräns, nämligen det världsliga området, och ger sig in på det andliga området. Regementena får inte sammanblandas. Under fornkyrkans tid befallde de romerska kejsarna att alla skulle tillbe dem, som om de vore gudar. På Luthers tid befallde kejsaren att alla skulle följa påven, trots att många uppfattade den romersk-katolska kyrkans läror som obibliska. I vår tid innebär det förföljelse att vara kristen i många länder och även i vårt land har statliga myndigheter ibland trängt in på det andliga området och försökt påverka kyrkosamfunden.

Detta är fel enligt tvåregementsläran. Staten ska inte lägga sig i andliga angelägenheter. Endast Gud, inte världsliga myndigheter, får regera själen. Jesus ord ”Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren” (Matt 22:21) säger att kristna har skyldigheter gentemot ”kejsaren”, men de säger samtidigt att det endast är det som tillhör kejsaren som ska ges honom, ingenting annat. När staten, chefer på arbetsplatsen eller föräldrar i hemmen befäller sina underlydande att göra sådant som Gud förbjuder, ska man inte – får man inte! – lyda dem: ”Man måste lyda Gud mer än människor” (Apg 5:29).

Omvänt gäller också att kyrkan inte ska ge sig in i det världsliga regementet. Kyrkan äger inte någon särskild kompetens gällande hur ett land ska styras. De världsliga lagarna ska stiftas utifrån den allmänna uppenbarelsen, som alla förnuftiga människor av god vilja äger tillträde till genom sitt förstånd och sitt samvete. Kyrkligt inträngande i det världsliga regementet kan ske på olika sätt. Ur luthersk synpunkt är det t ex fel att påven är statschef över en världslig stat, Vatikanstaten, med geografiskt territorium. Under medeltiden hade kyrkan dessutom stor världslig makt och manade t o m till korståg. Men en kristen ska inte, utifrån tvåregementsläran, strida med vapen i hand för Kristi rike, eftersom detta rike endast kan bredas ut genom evangeliets predikan. Däremot kan han strida för sitt fosterland, men det sker då enligt de plikter och uppgifter som finns i det världsliga regementet.

Också idag ger sig de olika kyrkosamfunden ofta in på det världsliga regementets område och försöker diktera för politiker hur mycket koldioxidutsläppen måste minska, hur hög invandringen ska vara eller hur sjukförsäkringspolitiken ska se ut. Sådant hör inte till det andliga regementet och därför lägger inte bekännelsetrogna lutherska kyrkor sig i sådana frågor.

Utblick över samtiden

Första Bibeln på basjkiriska

Basjkirerna är ett turkfolk om ungefär 1,8 miljoner som främst bebor området mellan Volga och Uralfloden i Ryssland. Dominerande religion ibland dem är sunniislam. I början av 1990-talet satte IFB, Institutet för Bibelöversättning, i gång med att översätta Bibeln till basjkiriska och blev färdiga med Nya testamentet 2015. Nu 2023 har hela Bibeln blivit översatt. Därmed finns hela Bibeln nu översatt till mer än 700 språk. Ordföranden för IFB, Tomas Bergius, skriver i ett nyhetsbrev:

Någon större skatt än Bibeln – Sanningens Bok – kan knappast undfägnas ett folk... Här finns allt vi behöver veta för att komma till insikt om frälsningens väg och finna det nya livet i Jesus Kristus... Basjkirerna får nu ta del av denna ovärderliga skatt... För oss som haft tillgång till Bibeln hundratal år och många gånger blivit dästa och likgiltiga och hemmablinda vill jag påminna om gamle Spurgeons ord: ”Damm på din Bibel – rost i din själ!”

Varför lämnar så många unga kyrkan och tron?

Tidskriften Genesis nr 3/2023 ägnar hela numret åt ”Skapelsetron i församlingen”. Den visar mycket tydligt att det är *den ateistiska världsbilden med dess evolutionsteori* som påverkat våra unga. Som en anpassning till denna världsbild har biblisk skapelsetro och Bibelns tillförlitlighet avlägsnats från de flesta kyrkor. Bibeln och biblisk kristendom har upplevts som irrelevant. En väg tillbaka, menar Genesis redaktion, ”är att grundlägga och befästa en sann, biblisk världsbild hos våra unga. Att visa hur överlägsen en sådan är jämfört med de konkurrerande, sekulära ideologier som dominerar skola och samhälle, framför allt naturalismen inom naturvetenskapen och postmodernismen inom de humanistiska vetenskaperna... Sann, objektiv, evidensbaserad vetenskap utgör aldrig något hot för en kristen. Tvärtom, illusionen om en konflikt uppstår när *naturalistisk filosofi förklädd till naturkunskap möter barnen i skolan*. Det måste vi förbereda dem

på genom att understryka den starka evidensen för en skapare och för 1 Mos 1–11 som historiskt relevanta texter. De ska också uppmärksammas på de svagheter som präglar materialistiska teorier om vårt ursprung, och tränas i att skilja mellan fakta och filosofi.”

Under rubriken ”Vad har gått snett och varför?” (s 13ff) skriver redaktionen bl a följande:

Världsbilder: Vårt nutida västerländska samhälle domineras av två väsensskilda idéströmningar. Eller snarare världsbilder, eftersom de i mycket hög grad styr hur människor betraktar världen och sig själva... [Naturvetare och humanister] har en gemensam nämnare: de är strikt sekulära och avvisar tanken på en Gud som skapat himmel och jord, och därmed står de i skarp kontrast till den bibliska världsbilden.

Den naturalistiska världsbilden: I skolans läroplan används ofta formuleringen ”den naturvetenskapliga världsbilden”. Den används när författarna vill betona vikten av att undervisningen bygger på modern vetenskap och beprövad erfarenhet och inte på subjektiva tyckanden eller pseudovetenskap. Formulerat på det sättet är det naturligtvis svårt att inte hålla med... Saken är mer komplicerad än så. I praktiken är nämligen begreppet ”naturvetenskaplig världsbild” synonymt med ”naturalistisk världsbild”, och ”*naturalistisk*” i praktiken liktydigt med ”*materialistisk*” i bemärkelsen *att allting med nödvändighet måste ha naturliga förklaringar*” (min kursivering). Inom den naturvetenskapliga delen av den akademiska världen får man som student lära sig att argumentera för och försvara den vetenskapliga världsbilden. Man utgår från den evolutionära ”skapelseberättelsen” som en självklarhet, blir matad med evidens som anses stödja evolutionen, och får ytterst sällan eller aldrig tillfälle att möta och diskutera några evolutionskritiska argument under förespeglningen att det inte existerar några alternativa evidensbaserade synsätt. Vilket det givetvis gör.

Den stora krocken mellan biblisk kristendom och skolans undervisning

Det som de unga ständigt får höra i skolan och vi alla via media är

- att det är bevisat att världen är urgammal
- att jorden är en medioker planet runt en medioker stjärna i en medioker galax i en medioker del av ett universum bland myriader andra

- att livet uppkommit av en kemisk tillfällighet
- att människan och alla andra livsformer utvecklats under årmiljoner genom en slump och naturligt urval
- att mirakel inte kan ske eller döda uppstå
- att kristendomen baseras på myter och människors fantastiska berättelser
- att 1 Mos 1–11 är poesi och myter från en tid då man inte visste bättre.

Vad behöver vi göra enligt Genesistidskriften?

- Visa de unga att Bibelns första 11 kapitel (skapelse, syndafall, syndaflod etc) är historiskt relevanta dokumentationer av vår tidiga världshistoria och att de i praktiken utgör nycklar till vår förståelse av en rad vetenskapliga fenomen.
- Lära dem att försvara tron både inför sig själva och inför andra genom att utsätta dem för kristendomsfientliga idéer och argument redan i kyrkan så att de är förberedda på dem när de möter dem i skolan och via sina kamrater.
- Utrusta dem till att kunna förklara och försvara den kristna tron på sätt anpassade för den ålder där de befinner sig.
- Hjälpa dem att förstå hur stora skillnader det faktiskt är mellan ett bibliskt sätt att betrakta världen på och ett naturalistiskt-evolutionärt.
- Hjälpa dem att inse det absurda och orimliga i att världen och jorden med alla dess livsformer skulle ha uppkommit av sig själv ur tomma intet.

Frestelsen att kompromissa med den naturalistiska världsbilden

Alltför ofta har vi fallit för frestelsen att kompromissa med naturalismens evolutionära idéer och dess hypotetiska årmiljarder. Vi måste avvisa den absurda idén att Gud använde slumpen (mutationer) när han skapade den levande världen i dess mångfald. Vi måste öppna våra ögon och inse att slump och design per definition är varandra absoluta motsatser. Att hävda någonting annat är att begå intellektuellt självmord med det absurda syftet att rädda kristendomen undan kritik från en sekulär omgivning ("naturvetenskapen"). Märk väl att redan accepterandet av en urgammal jord ogiltigförklarar det som uttryckligen sägs i Bibelns första bok. Litar vi mer på naturalistiskt grundade dateringsmetoder än på Guds eget vittnesbörd?

Viktiga fakta

Det blir en för lång utblick att lyfta fram ytterligare viktiga ting ur detta nummer av Genesis. Bara till sist ett sammandrag av några fakta som tidskriften också innehåller:

Naturvetenskapen har inget som helt svar på frågan om hur världen började existera, dvs hur materia och energi, rum och tid började existera... Big bang-teorin utgör inget svar eftersom *den utgår från att energi och materia redan existerar*.

Gud skapade alla växter och djur ”efter deras slag”. *Han skapade de olika grundarterna av levande varelser med en ”förprogrammerad förmåga till mångfald och anpassning, främst genom att de i sin arvmassa har stora mängder med anlag*. Artbildning kan ske mycket snabbt i naturen genom välkända genetiska mekanismer, och det tar inga miljontals år utan kan ske inom loppet av några få generationer. Men artbildningen sker *alltid inom ramen för de grundtyper eller ”slag” av organismer som Gud en gång skapade*.

En global översvämning ödelade hela jorden. Bibelns syndaflodsberättelse utgör nyckeln till en rätt förståelse av jordens utseende, geologin. Syndafloden förklarar en mängd geologiska förhållanden, som t ex att jordens ytliga sedimentära bergarter är fyllda av fossil av djur och växter som begravdes under översvämningen. Sådana bildas inte under normala omständigheter när djur dör eller träd faller omkull. Berglagren och jordens stora dalgångar som t ex Grand Canyon i USA visar många tecken på att ha bildats snabbt under katastrofiska omständigheter. De högsta bergen på jorden är fyllda med fossil av snäckor, musslor, bläckfiskar och andra marina djur. Bergen före syndafloden var mycket lägre än nutidens. (Tilläggas kan att Sahara var ett fruktbart område och Sibirien och Grönland hade en rik växtlighet.)

Information har alltid ett intelligent ursprung. Våra dataingenjörers program är mycket primitiva i jämförelse med den komplexa koden DNA. Detta vittnar om vår Skapares svindlande intelligens. DNA – livets «datorprogram» – förvandlar vissa ägg till kycklingar och andra till människobebisar, till synes av sig själv. Orsaken är att äggen innehåller olika recept – olika genetisk information som ger upphov till mängder av funktioner och egenskaper. DNA-jämförelser visar att samtliga jordens kvinnor härstammar från en och samma individ, ofta kallad ”mitokondriska Eva”, och alla män från en enda man, ”Y-kromosom-Adam”.

Vi har anledning att vara tacksamma för att tidskriften Genesis slår vakt om biblisk skapelsetro och visar på vilken lös grund evolutionsläran vilar. Det är mycket förförande när vi i massmedia och i våra skolor ständigt itutas att evolutionsläran vilar på vetenskaplig grund. Det är mycket angeläget att det upplyses om vilken utgångspunkten är för evolutionslärans teorier, nämligen den ateistiska världsbilden. Sällan får vi höra: *Om det inte finns någon Gud, någon evig och gudomlig Skapare, då måste vi försöka förklara hur skapelsen har kommit till bara med hjälp av faktorer som vi nu kan observera.* Och evolutionsläran är ett sådant försök. Läs på annan plats i detta nummer (under rubriken ”Litteratur”) vilka märkliga och egentligen ”ovetenskapliga” antaganden evolutionsläran tvingas göra.

En liten anmärkning: Genesis betonar flera gånger att människan har en fri vilja, men glömmer det preciserande tillägget ”*i yttre ting*”, dvs om vi ska ligga kvar i sängen eller stiga upp och gå till skolan eller jobbet, lyssna på ett föredrag eller strunta i det. I sådana yttre ting har vi en någorlunda fri vilja. Men ”*i andliga ting*” är vi pga vårt syndafördärv andligt blinda och döda. Endast genom evangeliet om nåden genom Jesus Kristus blir vi av Gud den helige Ande uppväckta till andligt liv. ”Den som inte blir född på nytt/ovanifrån kan inte se Guds rike” (Joh 3:3). ”Av nåden är ni frälsta genom tron, inte av er själva, Guds gåva är det” (Ef 2:8).

Låg bibelkunskap riskerar få svenskar att framstå som intellektuella krymplingar

Denna rubrik är satt över en debattartikel av prof. Dick Harrison i tidningen Dagen den 30 sept. 2023. Han skriver bl a:

Vår västerländska kultur har i två millennier präglats av kristendomen, både dess religiösa och allmänhetiska budskap och dess berättelser, bilder och musik. Detta gäller i synnerhet Bibeln, som dessutom har format vårt språk och vår narrativa erfarenhet mer än någon annan faktor. **Det enskilt viktigaste** elementet i de senaste 500 årens svenska språkutveckling är den bibelöversättning som tillkom på Gustav Vasas tid. I hundratal år var de bibliska berättelserna följaktligen de mest älskade och mest återberättade av alla historier vi – och övriga européer – umgicks med och traderade. Överallt i våra äldre miljöer återfinns avspeglningar av gammaltestamentliga strapatser och äventyr – syndafallet, Noas ark, Mose stentavlor, David och Goliat, Salomo och drottningen av Saba, Judit och Holofernes, Daniel i lejongropen

– liksom av bebådelsen, Jesu födelse, nytestamentliga liknelser och passionshistorien med korsfästelsen.

Och det slutar inte där. Det är snudd på omöjligt att läsa och förstå böcker från äldre tid utan bibliska förkunskaper. Författarna tog för givet att alla kände till Kain och Abel, Sodom och Gomorra, Josua och Jerikos fall, Simsons kamp mot filistéerna, mackabéernas krig mot den seleukidiska övermakten, Jesu bergspredikan och Uppenbarelsebokens apokalyptiska scenarier.

Konsekvenserna av den sekularisering av skolan och även av svenska folkkyrkan som målmedvetet genomförts - främst av socialdemokratin - är stora. Tio Guds bud med buden ”Du skall inte mörda” och ”Du skall inte stjäla” inpräglas inte längre utan tycks vara helt okända. Nästan dagligen sker fruktansvärda brott mot dessa bud. Unga skolbarn ber t o m gängledare om att få genomföra mord! Då socialdemokratin fick tillgång till regeringsmakten och omedelbart tog kontroll över eklesiastikdepartementet år 1917 genom Värner Rydén, tog sekulariseringsarbetet fart. Per Ewert har skrivit en populärversion på svenska av sin viktiga doktorsavhandling ”Moving reality closer to the ideal” (2022). Versionen på svenska heter *”Landet som glömde Gud. Hur Sverige under 1900-talet formades till världens mest sekulärindividualistiska land”* (Normans förlag).

Efter att socialdemokratin först varit inne på tanken att i sekulariseringens tjänst avskaffa statskyrkan, kom den militant kristendomsfientlige Arthur Engberg fram till att det var en bättre väg att gå att använda statskyrkan *som ett verktyg för att sekularisera landet*. Per Ewert skriver i artikeln ”Det sekulära Sverige – landet där socialdemokratin kunde ta Guds plats” (Kyrka och Folk nr 7/2023, s 28) om Engbergs geniala tanke för att avkristna Sverige:

Om den moderna, radikala teologin skulle kunna ta över universiteten och prästutbildningen ”ges för staten en möjlighet att i stor stil främja en radikal teologis seger även i folkförkunnelsen”. På detta sätt skulle man faktiskt ”låta statskyrkoinstitutionen själv [...] träda i avkristningens tjänst”.

Arthur Engbergs avkristningsplan

Arthur Engberg var en svensk socialdemokratisk politiker och tidningsman, riksdagsledamot i andra kammaren åren 1917–1940 och ecklesiastikminister åren 1932–1939. Han kallar sig själv ”hedning”. Med

anledning av Kyrkliga Förbundets 100-årsjubileum den 7 okt 2023 återpublicerade tidningen *Kyrka och Folk nr 9/23* en artikel av Engberg i *tidningen Arbetet den 20 dec 1923*. I denna artikel angriper Arthur Engberg våldsamt det nybildade "Kyrkliga förbundet för evangelisk-luthersk tro" och hans målmedvetna avkristningsplan för svenska folkkyrkans "folkförkunnelse" framträder mycket tydligt.

Engberg börjar sin artikel med att angripa den frikyrkliga tidningen "Svenska Morgonbladet", eftersom det rapporterat positivt om bildandet av "Kyrkliga förbundet" (kursiveringarna är mina):

Vad Svenska Morgonbladet framför allt annat eftersträvar är dels att skydda *den troende enfald* som är ett huvudvillkor för dess liv, dels att framdriva skilsmässan mellan stat och kyrka, *innan statskyrkosystemet medfört folkförkunnelsens rationalisering*. Sv. M. har mycket riktigt upptäckt att den möjlighet till *prästupbildningens radikalisering, som statens herravälde över kyrkan medför*, jämväl betyder *möjligheten att låta kyrkan själv sörja för ett ordentligt uppröjningsarbete i denna fromma vidskepelsens vildsnår...*

Skall staten fortsätta att förmedelst en kyrklig organisation handhava religionsvården, så drivs den konsekvent in på samma vägar som t.ex. i sin skolpolitik... *Statens religionsvård sker genom både kyrkan och skolan...* Det måste bli en undervisning *om kristendomen i stället för i kristendomen...* *En lämplig lärobok måste undanränga det dogmatiska proselytmakeriet...* I fråga om de teologiska fakulteternas rekrytering har *kyrkan redan förlorat slaget. Den bekännelse av "den rena evangeliska läran" varom talas i Regeringsformen par. 28 innebär endast att vederbörande är kyrkoskriven i svensk församling...* Därmed är också utsagt att prästupbildningen redan är på väg att befrias från det dogmatiska tvånget. *Statskyrkoformen garanterar här åt statsmakten en möjlighet att påskynda utvecklingen i önskvärd riktning.*

Skilsmässan mellan stat och kyrka bör alltså icke ske förrän skolan gjorts konfessionslös och de teologiska fakulteternas omläggning på klart vetenskaplig grund medfört *en ny prästgeneration, som i folkförkunnelsen rensat upp i den vildvuxna flora av grov obscurantism och vidskepelse*, vari Svenska Morgonbladet lever, röres och haver sin varelse. *I och med skapandet av dessa förutsättningar kan statskyrkosystemet saklöst falla. Då är dess mission fylld...* Den nya kyrkliga kamporganisationen [Kyrkliga Förbundet] förtjänar endast löje och förakt.

Kyrkliga Förbundets svar kom i *Kyrka och Folk nr 2, februari 1924*. Vi saxar ur svaret:

Allt vad vi, kyrkliga som frikyrkliga kristna, kallar kristendom, det hör till "den vildvuxna flora av grov obskurantism och vidskepelse", som skall bort, ur skolan, ur kyrkan, ur folket... Själva kyrkolivet ska avkristnas, gudstjänstlivet, predikan och själavård. Början till detta göres genom avkristning av de teologiska fakulteterna, varefter dessa avkristnar de blivande prästerna, och dessa sedan, när de kommer ut, så småningom avkristnar folket... När detta helt genomförts, så "kan statskyrkosystemet saklöst falla. Då är dess mission fylld". Då behövs icke vidare statens makt över kyrkan. Ty – det finnes icke längre någon kyrka... Man tar inte det hela på en gång, utan bit för bit. Så märks det mindre särskilt så länge de kyrkokristna är alldeles passiva.

Arthur Engbergs avkristningsplan har framgångsrikt genomförts bit för bit. Biblisk kristendom har, precis som Engberg önskat, genom liberalteologins dominans i prästutbildningen blivit sällsynt i svenska kyrkans "folkförkunnelse". Folket får nämligen inte utsättas för "dogmatiskt proselytmakeri", "obskurantism och from vidskepelse", Engbergs benämning på biblisk kristendom. Detta gäller inte bara i skolan utan också i folkkyrkan. Kravet att endast "den evangeliska läran" ska förkunnas enligt RF § 28 är i praktiken borta. Det har omtolkats så att "*det innebär endast att vederbörande är kyrkoskriven i svensk församling*". De som väljs att styra och bestämma i svenska kyrkan behöver sålunda inte tro, lära och bekänna i enlighet med den evangeliska läran. Det räcker med att vara "kyrkoskriven i svensk församling".

Syndernas förlåtelse – den kristna förkunnelsens kärna

Hur ofta får vi höra i radioandakter och radiogudstjänster att den kristna förkunnelsens kärna är syndernas förlåtelse? Sällan eller aldrig. Råkar vi lyssna på "Andakten i P1 kl 5.46" använder även kristna pastorer i regel tiden till allt möjligt annat än biblisk kristendom. Olof Edsinger skriver träffande i en ledare i *Världen idag den 18 okt*:

Påfallande ofta ger dagens svenska förkunnelse intrycket att evangeliet har ett i första hand terapeutiskt ärende: Kristen tro finns till för att vi ska må bra och för att världen ska bli en bättre plats. Gud är kärlek och de bilder av Gud som riskerar att störa eller skrämman behöver därför

mönstras ut. Guds rike handlar om peace, love and understanding. Eller på modern svenska: bekräftelse, mångfald och tolerans.

Ja, så illa är det ofta! Därför blir man glatt överraskad när Världen idag den 18 oktober i en ledarartikel understryker *vad kristen tro verkligen handlar om*. ”Jesu död, uppståndelse och förlåtelse av synden står i centrum för Nya testamentet”, inte ”bekräftelse, mångfald och tolerans” eller ”att världen ska bli en bättre plats”. Jag citerar Edsinger:

”Detta är kärleken: inte att vi har älskat Gud, utan att han har älskat oss och sänt sin Son till försoning för våra synder”, skriver Johannes (1 Joh 4:10). Och Jesus själv ger sina lärjungar befallningen: ”omvändelse och syndernas förlåtelse ska förkunnas i [mitt] namn för alla folk, med början i Jerusalem” (Luk 24:47). *Budskapet om syndernas förlåtelse* är fundamentet även i Gamla testamentets texter. Faktum är att redan templet i Jerusalem förkunnade detta budskap. På väg in i denna byggnad (och tidigare tabernaklet) passerade man nämligen ett brännoffersaltare, där prästerskapet förrättade offer å israeliternas vägnar. Det är därför inte någon slump att de historiska kyrkorna har haft för vana att inleda sina gudstjänster med en syndabekännelse. De upprepar helt enkelt den andliga ordning som etablerades i det gamla Israel.

Edsinger citerar också formuleringen i den nicenska trosbekännelsen om dopets gåva och innebörd: ”*Jag bekänner ett enda dop, till syndernas förlåtelse.*” Det är synden som skiljer oss från Gud och kompromissar man med synden vilket blir allt vanligare nu inom kristna kyrkor, ja, då blir syndernas förlåtelse mindre viktig. ”Guds folk behöver bejaka Bibelns budskap om syndens allvar”, betonar Edsinger och fortsätter:

Det är synden som skiljer oss människor från Gud (jfr Jes 59:2). Synden ska inte i första hand bedömas utifrån sina konsekvenser för andra människor, även om detta självklart ingår i helheten. Nej, framför allt skapar synden problem i relation till vår Skapare. Som kung David formulerar det i sin bekännelse efter att ha brutit mot såväl det femte som det sjätte budet: ”*Mot dig, just mot dig, har jag syndat och gjort det som är ont i dina ögon*” (Ps 51:6). När Herren förlåter oss, gör han det av nåd – inte som en rättighet.

SE

15 skäl till att Big Bang och evolutionen är ovetenskapliga

Jeff Miller

Bergmans Media 2023, 16 sidor

Detta är en mycket intressant folder om svagheterna i Big Bang-teorin och evolutionsteorin. Den visar att mycket av vad som påstås tvärsäkert vara vetenskaplig sanning och som ständigt basuneras ut i radio/TV och skolundervisning inte är något annat än *antaganden och teorier*. Här följer några av de skäl som Miller nämner som bevis för att Big Bang- och evolutionsteorin *inte stämmer överens med säkerställda vetenskapliga fakta*.

Vad lär då Big Bang-teorin och evolutionsteorin?

Den lär att *all materia och energi* ursprungligen befann sig i en oändligt förtätad punkt. Denna punkt ska sedan ha expanderat snabbare än ljusets hastighet för cirka 14 miljarder år sedan och antas fortsätta att expandera i all oändlighet. Under de första sekunderna började partiklar bildas, efter 380 000 år uppstod atomer, efter ytterligare 200–300 miljoner år kom de första stjärnorna, och efter cirka 9 miljarder år kom vårt solsystem och jorden. *Liv på jorden uppstod enligt det evolutionistiska tidsschemat för cirka 3,8 miljarder år sedan*. De första encelliga organismerna utvecklades till flercelliga organismer som efterhand utvecklades till ryggradslösa djur, vilka i sin tur utvecklades till amfibier som blev reptiler, vilket gav upphov till dinosaurier och däggdjur. Dinosaurierna utvecklades till fåglar, och från däggdjuren utvecklades primater. Släktet homo inom gruppen primater uppstod för cirka 2–3 miljoner år sedan och har sedan dess utvecklats till människor.

Det ovetenskapliga i evolutionsteori

Naturlagarna

Grundläggande för vetenskapen är att naturlagar styr universum. Big Bang-teorin och evolutionsteorin utgår från att inget övernaturligt exis-

terar. *Hur har då naturlagarna uppstått? **Det finns ingen naturalistisk teori som kan förklara hur naturlagarna har uppstått.** Naturlagarna kan nämligen inte ha skapats av naturlagar, eftersom det inte fanns några naturlagar innan naturlagarna uppstod!!*

Det finns **tre naturlagar som omöjliggör ett naturligt ursprung för universum:**

1. *Termodynamikens första lag* visar att materia och energi inte skapar sig själva ur ingenting. Energi kan omvandlas till materia och vice versa, men den totala mängden materia/energi i universum är konstant.
2. *Termodynamikens andra lag* lär oss att den användbara energin ständigt avtar. Universum ”nöts gradvis ut”. Alltså kan det inte ha existerat för evigt.
3. *Kausalitetslagen* lär att varje effekt alltid har en orsak. **När material/energi varken kan existera för evigt eller skapa sig själv på ett naturligt sätt, måste orsaken till universum befinna sig utanför universum.**

Livets ursprung

Enligt Big Bang-teorin måste några av tillvarons icke-levande ämnen vid något tillfälle ha fått liv. Men *enligt vetenskaplig evidens kommer alltid liv från befintligt liv*. Detta är en grundläggande biologisk lag (*biogenes*). Om man tror att liv uppstod ur icke-liv måste man tro på det övernaturliga. Antar man att livet uppstod spontant ur icke-liv, kan inte den förs-ta organismen ha varit okomplicerad som evolutionsteorin lär oss. *Den måste ha haft någon form av operationssystem för att kunna kontrollera sina funktioner, likaså ett reproduktionssystem*, annars skulle den vid sin död ha avslutat sin evolutionära resa innan den ens hade börjat.

Om Big Bang-teorin är sann skulle det vara osannolikt att det inte finns liv någon annanstans i universum med sina miljarder stjärnor och förmodligen ännu fler planeter. Även avancerat liv borde ha utvecklats och det borde för länge sedan ha koloniserat vår region av universum. Ändå finns det absolut inga bevis för att utomjordingar existerar.

Universums fnjustering

En växande mängd bevis tyder på att universum är *perfekt utformat för att det ska kunna finnas liv på vår planet*. Den rimliga slutsatsen är att vårt universum måste ha en designer. För att kringgå den slutsatsen fö-

reslår somliga naturalistiska kosmologer att vårt universum är ett av ett oändligt antal andra "universa" som samtliga ingår i ett stort "multiversum". Andra kosmologer har påpekat att en sådan hypotes kräver en blind tro. Dessutom leder hypotesen om ett "multiversum" tillbaka till samma fråga som tidigare. Vad skulle kunna få ett "multiversum" att uppstå, om nu ett sådant hade funnits? Svaret är att en designer måste ha skapat detta "multiversum".

Den genetiska informationens uppkomst

Om den encelliga organismen ska kunna utvecklas till en mer avancerad organism måste det finnas *en mekanism som genererar ny genetisk information* i den enkla organismen. All erfarenhet visar att *meningsfull information alltid är en produkt av en avsändare, dvs information genereras inte spontant och av en slump.*

Jeff Millers folder innehåller mycket mer än det ovan nämnda som visar att Big Bang- och evolutionsteorin inte har vetenskaplig grund. Den är lättläst och rekommenderas. Skaffa många ex. och sprid den, framför allt till skolungdom, akademiker, präster och lärare.

SE

Gåvoredovisning 2023-08-23 – 2023-10-19

Ingemar Andersson 400, Onämnd 300, Onämnd 1000, Jukka Söderström 90 år Ola Österbacka 50 EUR, Berthold Nilsson 1000, Waljö 200, Thomas Wahlgren 2000, Bjarte Edwardsen 200, Christian Malm 200, Per Gunnar Gunnarsson 1000, Martin Wihlborg 500, Jonnie Slotthed 1000, Helga Dahlskog 40 EUR, Gunnar Åkerström 200, Therese Blomqvist 300, Onämnd 300, Onämnd 1000, Susanne Öman 250, Bengt Sjödén 500, Berthold Nilsson 1000, Waljö 200, Bjarte Edwardsen 200, Helga Dahlskog 40 EUR, Nina Hansson 500, Gunnar Åkerström 200, Onämnd 1000.

Varmt tack för era gåvor! Ert stöd är en stor uppmuntran till oss att fortsätta arbetet för biblisk tro "och forska varje dag i Skrifterna" (Apg 17:11). "Gud har makt att ge er all nåd i överflöd, så att ni alltid och i allt har nog av allt och kan ge i överflöd till varje gott verk" (2 Kor 9:8). Red.

Lärobok i bibelkunskap och kristen tro

Av Lars Borgström

En bok för kristna gymnasier, men också för bibelskolor, församlingars bibelgrupper och självstudier.

475 s, danskt band.
Pris: 275 kr.

Fråga efter
mängdrabatt!

LARS BORGSTRÖM har med ett flertal böcker och artiklar gjort sig känd som en aktiv och orädd författare inom det teologiska området. Att som en bibeltroende lärare skriva en lärobok i "Religionskunskap – specialisering" kan synas vara en stor utmaning, men författaren tar sig frimodigt an uppgiften.

Även om han beaktar nödvändiga alternativa åskådningar, som i den kontroversiella Palestinaproblematiken, kyrka och sakrament samt abortfrågan, vilken lyfts fram i det avslutande kapitlet med etiska frågeställningar, hör det till bokens stora förtjänster att de bibliska vittnesbörderna inte göms undan utan stöds med en saklig och vetenskapligt väl underbyggd argumentation.

Biblicums förlag: <https://biblicum.nu>

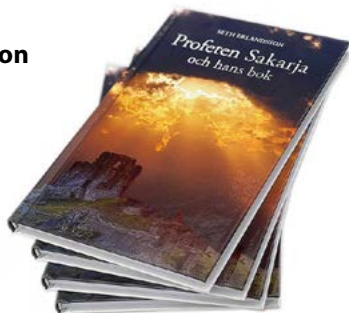
Julklappstips:

Profeten Sakarja och hans bok

**En högaktuell bok av Seth Erlandsson
om tolkning av GT-profetior.**

På ett uppfriskande, övertygande och trosstärkande sätt visar Seth Erlandsson hur Jesus Kristus är kärnan och stjärnan i Gamla testamentet och inte minst i profeten Sakarjas bok.

Fram till nyår endast 90 kr (normalpris 159 kr).

Barnbok om Jesus:

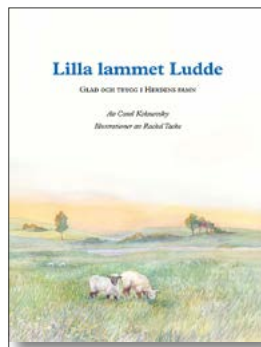
Lilla lammet Ludde

Glad och trygg i Herdens famn

En bok som genom underbara bilder hjälper barn att visualisera Bibelns viktigaste undervisning. Barn behöver precis som alla vuxna lära sig se och ta itu med sin synd och ta emot Guds lösning: den goda nyheten om Jesus.

Boken är en god hjälp för föräldrar och alla vuxna som fostrar barn. Efter vart och ett av de fem kapitlen kommer en sida som är tänkt att ge vuxna hjälp och uppmuntran till samtal med barnen om vad Guds ord lär. Författare: Carol Kolosovsky. Illustrationer: Rachel Tacke. Översättning: Birgitta Erlandsson.

Fram till nyår endast 50 kr (normalpris 100 kr).

Beställ från <https://biblicum.nu>. Notera också andra kampanjpriser!